

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Mariana Pítrová

**Proces s Jiřím Stříbrným ve vztahu k jeho
vydavatelské činnosti**

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Mariana Pítrová**

Vedoucí práce: **doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.**

Oponent práce:

Datum obhajoby: **2010**

Hodnocení:

Bibliografický záznam

PÍTROVÁ, Mariana. *Proces s Jiřím Stříbrným ve vztahu k jeho vydavatelské činnosti*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, 2010. 71 s. Vedoucí bakalářské práce doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Anotace

Bakalářská práce „Proces s Jiřím Stříbrným ve vztahu k jeho vydavatelské činnosti“ pojednává o životě jednoho z významných československých novinářů a politiků. Práce se zaměřuje nejen na jeho působení v oblasti žurnalistiky, ale i na bohatou politickou kariéru. Rozsáhleji se pak ve druhé části zabývá obdobím na přelomu let 1946 a 1947, kdy se společnost vypořádávala s pozůstatky druhé světové války, mezi které patřila i nejasná činnost Jiřího Stříbrného. Ten se na začátku roku 1947 ocitnul před Národním soudem. Závěrečná část práce se pak zabývá informováním tří československých deníků o procesu. Sleduje články, které byly publikovány na stránkách Rudého práva, Svobodných novin a Mladé fronty v lednu 1947.

Annotation

Diploma thesis „The Trial with Jiří Stříbrný in relation to his publishing activities“ deals with the life of one Czechoslovakian considerable journalist and politician. The thesis is focused on his journalistic activities and also on his rich political career. In the second part of thesis a period at the turn of 1946 a 1947 is described more extensively. In that time, the society dealt with remains of the World War II, included doubtful activities of Jiří Stříbrný. He was accused at the National court in Prague at the beginning of 1947. In the final part of the thesis is described, how the three Czechoslovakian newspapers informed about the trial. There are analyzed articles, which were published in Rudé právo, Svobodné noviny and Mladá fronta at January 1947.

Klíčová slova

Jiří Stříbrný, Tempo, 30. léta, národní socialisté, nacionalismus, Národní soud v Praze, fašismus, 28. říjen 1918.

Keywords

Jiří Stříbrný, Tempo, the 1930s, national socialists, nationalism, National court in Prague, fascism, 28th October 1918.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 17. 5. 2010

Mariana Pítrová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své práce doc. PhDr. Barbaře Köpplové, CSc. za trpělivost a cenné připomínky, které mi věnovala během zpracování tématu.

Rovněž bych ráda poděkovala pracovnícím Národního archivu, které mi poskytly konzultace a materiál k tématu, kdykoliv jsem potřebovala.

Obsah

ÚVOD	14
1. MLÁDÍ JIŘÍHO STŘÍBRNÉHO	16
2. POLITIK	17
2.1. POLITIK ČESKOSLOVENSKÝ	19
2.2. AFÉRY	20
2.2.1. <i>Uhelný skandál</i>	20
2.2.3. <i>Intriky opozice</i>	21
2.2.4. <i>Tiskové soudy</i>	22
2.3. VZTAH K „HRADU“	23
2.4. NA VLASTNÍ PĚST	26
2.5. SPOLUPRÁCE S KONTROVERZNÍMI STRANAMI	27
3. NOVINÁŘ	29
3.1. PŘED VZNIKEM TEMPA	30
3.2. TEMPO	31
3.2.1. <i>Kapitál a finance Tempa</i>	32
3.2.2. <i>Listy Tempa</i>	34
3.2.3. <i>Reakce na založení a fungování Tempa</i>	35
4. ČINNOST PŘED VÁLKOU	37
5. OKUPACE V REDAKCI LISTŮ TEMPA	39
6. PO VÁLCE	41
7. PROCES	41
7.1. SVĚDECKÉ VÝPOVĚDI A SBÍRÁNÍ DŮKAZŮ	41
7.2. SPORNÉ ČLÁNKY	43
7.2.1. <i>„Protižidovské“ články</i>	44
7.2.2. <i>„Profašistické“ články</i>	45
7.2.3. <i>„Protibenešovské“ články</i>	47
7.3. OBŽALOBA	48
7.4. PŘED SOUDEM	50
7.5. ROZSUDEK	52

8. OHLAS V DOBOVÉM TISKU.....	54
8.1. RUDÉ PRÁVO.....	55
8.2. SVOBODNÉ NOVINY	56
ZÁVĚR.....	60
RESUMÉ.....	62
POUŽITÁ LITERATURA	63
PRAMENY.....	65
ARCHIVNÍ PRAMENY	65
SEZNAM ZKRATEK.....	66
SEZNAM PŘÍLOH	67
Příloha I.....	68
Příloha II	69
Příloha III.....	70
Příloha IV	71

ÚVOD

Nestrannost a nezávislost soudní moci je jedním z pilířů demokratických států. Tím byla i Československá republika od svého počátku až do chvíle, kdy její území uchwátla vláda teroru Hitlerovy říše. Po válce se rozvinutá republika let 1918 až 1938 rozhodla na prožití hrůzy zapomenout a rychle se vypořádat s kolaboranty, kteří zradili principy československé státnosti.

Válka nezničila pouze zemi, ale poznamenala především lidské vědomí zasažené touhou po odplatě. Ta se v těžkém poválečném období ať vědomě či nevědomě podílela na činnosti soudů, z jejichž rozhodnutí vzešly i rozsudky, které i s odstupem času stále vzbuzují zájem veřejnosti. Mezi ně patří i případ a verdikt nad Jiřím Stříbrným, jenž nebyl ušetřen emocí a politických tlaků.

Dnes pohlížíme na podobné procesy objektivněji a zároveň se pomocí archívů můžeme přiblížit tehdejší společenské náladě. Máme však právo říct, zda soudci i veřejnost postupovali správně nebo ne? Můžeme pochybovat o důvodech, které je k tomu vedly a můžeme se přít o přísnost jejich rozhodnutí. Těžíme však z výhody časového odstupe, který na rozdíl od poválečné situace máme.

Tato práce chce přispět k poznání osudu a života Jiřího Stříbrného, který v jeho závěru poznamenalo rozhodnutí, jemuž se jinak vždy silný muž nemohl nijak vzepřít.

V první části práce představím tohoto československého politika, jak v řadách národních socialistů, tak ve vedení vlastní strany. Následně se budu věnovat jeho novinářské činnosti, a to konkrétně článkům, vedení tiskového koncernu Tempo a rovněž přiblížím odchod Stříbrného z vydavatelství po německé okupaci. Na následný proces budu pohlížet vzhledem k vydavatelským aktivitám Stříbrného a připomenu také reakce významných československých listů na průběh soudního líčení. Jmenovitě se budu věnovat článkům na stránkách Rudého práva, Svobodných novin a Mladé fronty, které vyšly během procesu, tzn. v lednu 1947.

Metodou práce je rešerše literatury a dobových článků. Součástí práce byla i badatelská činnost v Národním archivu, Archivu bezpečnostních složek, Státním oblastním archivu a Vojenském ústředním archivu. Při zpracování těchto pramenů jsem následně postupovala metodou historické srovnávací analýzy. Při práci jsem

použila jak současnou odbornou literaturu, tak publikace a periodika z období první republiky, které reagovaly na Stříbrného politickou a novinářskou činnost.

Přestože v tezích bylo uvedeno, že ohlas v dobovém tisku zhodnotím pouze v Rudém právu a Svobodných novin, navíc jsem ještě přidala Mladou frontu, a to proto, abych rozšířila úhel pohledu tehdejší společnosti na sledovanou kauzu.

1. MLÁDÍ JIŘÍHO STŘÍBRNÉHO

V druhé polovině sedmdesátých let 19. století vrcholily snahy české politické reprezentace zakotvit národní suverenitu prostřednictvím jazykové rovnoprávnosti. V roce 1871 „podle dohody známé jako fundamentálních články měli úředníci a soudci v historických zemích hovořit oběma jazyky, i když administrativní rozdělení mělo co nejvíce sledovat jazykové hranice.“¹ Takový stav ale vyvolal silnou negativní odezvu Němců a Maďarů a Češi se tak v následujících letech museli o používání rodného jazyka úporně prát. „V roce 1880 byla zavedena Stremayerova jazyková nařízení, podle nichž měly správní úřady a soudy v Čechách a na Moravě odpovídat na všechna německá podání německy a na česká česky.“²

Do období těchto národnostních bojů o sebeurčení se tentýž rok - 14. ledna 1880 - narodil Ferdinand Stříbrný³. Vyrůstal v Rokycanech spolu s mladším bratrem Františkem, matkou Marií (rozenou Velkoborskou) a otcem Jaroslavem, který pracoval v advokátní kanceláři. Kromě toho se Stříbrného otec angažoval i v politice, kde byl stoupencem mladočechů.

V Rokycanech Jiří Stříbrný strávil dětství i studia na gymnáziu. V sextě ale propadl a po stěhování rodiny do Prahy⁴ přešel na nižší reálku a vyšší průmyslovou školu. Jiří zdědil po otci nejen politické ambice, ale i řečnický talent. Ten poprvé projevil v roce 1896 v hostinci v Libni, kde jeho přednáška o Nerudovi, kterou přednesl v rámci dělnického vzdělávacího kroužku, byla považována za výbornou.⁵ Od té doby Stříbrný pravidelně vystupoval se svými projevy na politických schůzích.

Netrvalo dlouho a ještě než dokončil střední školu, naskytla se Stříbrnému příležitost politicky se angažovat. Jako sedmnáctiletý mladík tak v roce 1897 vstoupil do politiky, a to jako člen národně sociální strany.

¹ Sládek, 2002: 13.

² Bělina a kolektiv: 116.

³ Jméno Jiří přijal v době, kdy přestoupil na pravoslavnou víru, a to na začátku 20. století.

⁴ Jaroslav Stříbrný se nepohodl se svým zaměstnavatel advokátem Karlíkem, který byl stoupencem staročechů. V Praze pak získal místo v redakci Národních listů, ne však jako redaktor, ale v administraci. – Vykoupil, 2003: 17.

⁵ Vykoupil, 2003: 19.

Jeho první písemně dokumentované vystoupení pochází z října téhož roku a jedná se o tzv. schůzi omladiny. Tzv. československá omladina sdružovala mladou generaci českých národních socialistů a právě Jiří Stříbrný byl jedním z jejích výrazných postav. Do podvědomí ostatních členů Stříbrný vstoupil jako vynikající řečník, který ačkoliv volil rázná slova, dokázal jasně a inteligentně zformulovat to, co jiní vyslovit nedokázali. I když se po otcově smrti živil Stříbrný jako stavební kreslič a občasně přispíval do dělnických novin (České dělnické listy, Český dělník), bylo jasné, že talentovaný mladík v sobě má politický potenciál.

Brzy se ukázalo, že se o Stříbrného začínají zajímat i nejvyšší vládní kruhy. V posledních letech 19. století se osvědčil jako redaktor časopisu Hlasy na Dunaji, který vycházel ve Vídni. Po čase se stal zodpovědným redaktorem a od roku 1901 se tak kvůli své nové funkci několikrát ocitl ve vězení za urážku císařského majestátu. V březnu 1901 byl dokonce odsouzen ke čtyřměsíčnímu těžkému žaláři. Z pobytu ve vězení pak vznikla kniha Z mého žaláře, která se zabývala hospodářským programem národně sociální strany.

2. POLITIK

Postup v politických kruzích čekal na Jiřího Stříbrného o šest let později. V roce 1907 se účastnil voleb do říšské rady, kde porazil Františka Soukupa⁶. V letech 1911 – 1918 pak za národní socialisty působil jako poslanec v říšské radě.

„Katastrofou pro národněsociální hnutí bylo vypuknutí první světové války. Činnost strany byla zakázána.“⁷ Z českých vlasteneckých politiků se stali nespolehliví lidé. „Nátlak a pronásledování Čechů, inspirované a vedené vrchním velitelstvím, byly preventivní, a proto zhusta protiprávní. Bez důvodů a důkazů byli zatčeni Václav Kľofáč⁸, vůdci antimilitaristů a anarchistů, vedení české strany národně sociální se ocitlo téměř celé ve vězení nebo na frontě.“⁹ Tímto stigmatem byl tedy postižen i Jiří

⁶ Český politik, novinář a jeden z „mužů 28. října“. Jeden z nejvýznamnějších mužů sociální demokracie před první světovou válkou. Ministr spravedlnosti v první československé vládě.

⁷ Malíř, 2005: 408.

⁸ Zakladatel Československé strany národně socialistické.

⁹ Kárník, 2000: 19.

Stříbrný. Ten byl povolán do armády a držen monarchií co nejdál od Prahy. Nakonec skončil opět ve vězení, tentokrát v táboře Thalerhof nedaleko Štýrského Hradce. „Perzekucí však vůdci strany získali aureolu mučedníků, což jim po částečném uvolnění poměrů v rakousko-uherské říši podstatně usnadnilo návrat do politiky.“¹⁰

30. května 1917 byl znovu svolán vídeňský parlament, na jehož schůzi vystoupil i Stříbrný s projevem, ve kterém popsal zážitky ze zajateckého tábora: „Uvedu vás, panové, do jednoho doupěte, do takové hanby lidské, do tábora internovaných, politicky nespolehlivých – do Thalerhofu,“¹¹ zahájil Stříbrný svoji slavnou emotivní řeč, při níž někteří poslanci omdlévali.¹²

Český poslanec se k otázce Rakouska – Uherska vyslovil jasně. Jeho další existenci odmítl a svá slova potvrdil. „V následujících měsících se Česká strana socialistická podílela na všech národněmancipačních akcích. Její vůdci (mezi nimi i Stříbrný) se zapojili do činnosti Národního výboru československého, rekonstruovaného v červenci 1918, a v září společně s Československou sociálně demokratickou stranou dělnickou vytvořili Socialistickou radu, jejímž posláním bylo koordinovat postup obou nejvýznamnějších socialistických stran.“¹³

V rozhodných dnech československé státnosti se Stříbrný stal jedním z významných činitelů Národního výboru, pro které se později vžilo označení „muži 28. října“. Společně s agráříkem Antonínem Švehlou, státoprávním demokratem Aloisem Rašínem a sociálním demokratem Františkem Soukupem se podílel na vyhlášení nově vzniklé Československé republiky jako zástupce domácí politické reprezentace.

Osudného 28. října 1918 se výše zmíněným politikům však organizace vyhlášení samostatnosti vymkla z rukou. Do redakce Národní politiky totiž zaslala

¹⁰ Malíř, 2005: 408.

¹¹ VÚA, Jiří Stříbrný, 48-2046-1, s. 6.

¹² Vykoupil: 2003: 48.

¹³ Malíř, 2005: 764.

vídeňská tisková kancelář zprávu o tzv. Andrassyho nótě.¹⁴ Redaktoři zprávu vyvěsili na nástěnku před redakcí a lidé na ulicích si ji vyložili jako definitivní kapitulaci Rakouska – Uherska a začali slavit. To zaskočilo Stříbrného i ostatní zástupce Národního výboru. „Obávali se, aby se jim probíhající události nevymkly z rukou, a probírali možnosti, jak by si nad nimi zajistili kontrolu.“¹⁵ Stříbrný údajně navrhl vyslat do ulic kapely.¹⁶

Vzhledem k neočekávaným událostem tedy Národní výbor bezprostředně převzal vládu a Stříbrný, Švehla, Rašín a Soukup se rozhodli převzít do svých rukou habsburské úřady. Poté už nic nechybělo oficiálním vyhlášením samostatné republiky. „Po dvanácté hodině dojeli předáci Národního výboru do středu Václavského náměstí na křižovatku mezi Jindřišskou a Vodičkovou ulicí a tam zastavili. Jejich automobil okamžitě obklopili jásající lidé, proto si Jiří Stříbrný stoupl na sedadlo, zjednal si ticho a jménem Národního výboru vyhlásil vznik samostatného československého státu.“¹⁷

2.1. POLITIK ČESKOSLOVENSKÝ

Když se situace v nově vzniklé republice uklidnila, bylo zapotřebí sestavit novou vládu. V listopadu 1918 se do jejího čela postavil Karel Kramář. Všichni muži 28. října byli členy nově vzniklého kabinetu. Jiří Stříbrný se stal poprvé ministrem.

V období první republiky působil Stříbrný hned na několika postech. Kromě toho, že byl druhým mužem Československé strany socialistické, ujal se role ministra pošt a telegrafů (1918- 1919) v první československé vládě vedené Karlem Kramářem. V Tusarově první vládě byl dva měsíce ministrem železnic (červenec – září 1919), po půlroční přestávce se do čela tohoto resortu vrátil, a to v květnu 1920. Post ministra železnic zastával i v kabinetu Antonína Švehly, kde vystřídal na období tří let (1922 – 1925) Václava Klobáče.

¹⁴ Ministr zahraničních věcí habsburské monarchie v tomto dokumentu přistoupil na podmínky amerického prezidenta Wilsona a na zahájení mírových rozhovorů, které mohly předznamenat novou podobu mapy Evropy.

¹⁵ Prokš, 1998: 196.

¹⁶ tamtéž

¹⁷ Prokš, 1998: 198.

2.2. AFÉRY

Jak už jsme zmínili, Jiří Stříbrný byl velmi dobrým řečníkem a efektní vystupování před sněmovnou či v roli ministra bylo součástí jeho politického umění. Ačkoliv byl rád středem zájmu, během jeho kariéry se objevilo hned několik událostí, které jeho jméno a společenské postavení poznamenaly. „Kdyby se po každém maléru, skandálu, ve kterém byl namočen, objevila na jeho těle jizva, zbylo by na něm málo volného místa.“¹⁸

2.2.1. Uhelný skandál

„Počátkem roku 1931 se ocitl pod těžkou palbou. Po údajně pečlivé přípravě proti němu vystoupil v poslanecké sněmovně 13. února Jaroslav Stránský s obžalovací řečí, zakončenou slovy, že Stříbrný bude jednoho dne postaven před soud a prokáže se, co za nepravosti páchal jako ministr. Stříbrný odpověděl rázným, v dané situaci snad jediným možným, způsobem: sám navrhl ustavení vyšetřovacího výboru poslanecké sněmovny.“¹⁹

Podle Stránského měl Stříbrný v době, kdy byl ministrem železnic (září 1919 – červenec 1925) obchodovat s vagóny s uhlím záměrně tak, aby z toho pro sebe a svého bratra vytěžil peníze. „V době stávky železničářů kupoval totiž Jiří Stříbrný jako ministr železnic uhlí pro státní dráhy od svého bratra Františka, a toto uhlí, dolované v Mutějovicích, bylo prodáváno za cenu, jako by bylo dovezeno z Anglie.“²⁰ „O provizi tohoto obchodu v částce 20 miliónu Kč se pak rozdělili bratři Stříbrní s národně sociální stranou.“²¹

¹⁸ Hrubý, 1984: 37.

¹⁹ Klimek, 1998: 275.

²⁰ Dolejší, 1963: 155.

²¹ Dolejší, 1963: 152.

Stříbrný obvinění popřel a řekl, že peníze z tohoto sektoru putovaly na účet vládních stran, a to s vědomím prezidenta. Státní zastupitelství pak proti Stříbrnému vzneslo dvě žaloby – první pro křivou přísahu a druhou pro korupci. Kromě Stránského se měl na zdiskreditování Stříbrného podílet i synovec Edvarda Beneše Jiří Beneš.²² Proces založený na žalobě pro křivou přísahu se dostal přes Nejvyšší soud až do Jihlavy²³. Po dvou letech byl nakonec Stříbrný zproštěn viny a státní zástupce už se proto ani k další žalobě nedostal.²⁴

2.2.3. *Intriky opozice*

Další událost, která zaplnila noviny i sněmovní kuloáry Stříbrného jménem, se zrodila v jeho domácí straně a předznamenala Stříbrného odchod od socialistů. Dvacátá léta v politice prudce zasáhly rozbroje ve vedení československých socialistů.

V době, kdy Jiří Stříbrný odjel na zdravotní dovolenou do Paříže, zmobilizoval Klofáč své přívržence ve straně. Stříbrného veřejné počínání označil za důsledek progresivní paralýzy, jejímž původcem měla být pohlavní choroba syfilis. Odvolával se přitom na brněnského profesora, kožního lékaře, Antonína Trýbla, který Stříbrného nikdy nevyšetřoval.²⁵

Když se Stříbrný vrátil zpět do sněmovny, dozvěděl se, co se o něm roznáší a zuřil: „Klofáč, největší holkař pod sluncem, pro něhož se utopilo několik žen a který řadu jiných zničil, chce mne mentorovat. Klofáč,...jak jsem zjistil, ... šel za Trýbem jménem Masarykovým a Benešovým, že prý ti si toho přejí,“ řekl Stříbrný odborářskému předákovi československých socialistických železničářů.²⁶

Stříbrného sympatizanti se za doktorem Trýblem vydali a ten se doznal k tomu, že Stříbrného nikdy neviděl. Situace se však vyhrotila a aféra zasáhla celou politickou scénu. Už navždy ovlivnila vztah tří významných mužů. Stříbrný věřil, že

²² Klimek, 1998: 276.

²³ Do Jihlavy se přenesl proces proto, že v Praze hrozilo, že Stříbrného okolí případ ovlivní.

²⁴ Klimek, 1998: 276.

²⁵ Pasák, 1999: 80.

²⁶ Klimek, 1998: 38.

se na spiknutí podílel i Masaryk a spekulace o údajné podpoře Klofáče Edvardem Benešem, předurčily nepřátelství Stříbrného a budoucího prezidenta.

2.2.4. Tiskové soudy

Aféry s pochybnými dodávkami uhlí a následný soudní proces v roce 1931 už Stříbrného navždy pronásledovaly. Pokud o něm chtěly konkurenční novináři psát, téměř nikdy neopomněli připomenout podezření Stříbrného z korupce.

Stříbrný se však rozhodl, že se nenechá tiskem dál vláčet. Během svého života vedl přes stovku tiskových sporů, zajímavé je, že jejich významnou část tvořily právě ty, které se dotýkaly jeho osobní cti a důstojnosti. Avšak jako šéf Tempa zapomněl, že je víc zranitelný než jako člen Národního shromáždění.

Příkladem je i případ, kdy Telegraf otiskl v červnu 1936 články s titulky *Copak Stříbrný, ten bere i nohama* a *Výhody ministrova švagra*. V červenci téhož roku podal za tyto texty Stříbrný žalobu na odpovědného redaktora Telegrafu Jiřího Pichla.²⁷ „Článek útočí celým svým obsahem i některými svými titulky a podtitulky na moji osobu takovým způsobem, že se jím cítím na své cti hrubě uražen, jsa v něm veřejně zlehčován, v posměch uváděn a viněn z různých nesprávností,²⁸ napsal v žalobě Stříbrný. Od Pichla pak požadoval odškodné, omluvu na stránkách Telegrafu a jméno a adresu autora.²⁹

Odpovědný redaktor žalovaného periodika se však urputně bránil a zaútočil na Stříbrného koncern Tempo, konkrétně na Polední list. Podle Pichla se na jeho stránkách pravidelně objevovaly útoky na vedoucího vyšetřovací komise poslance Koudelku, který dostal na starosti prošetřit Stříbrného aféru. „Listy poslance Stříbrného pravidelně osobně skandalisují jeho odpůrce, Koudelka se stal předmětem i na tisk poslance Stříbrného neobyčejně hrubých útoků,³⁰ napsal Pichl a dodal, že

²⁷ Jiří Pichl byl za první republiky senátorem a starostou Královských Vinohrad. Doživotní čestný syndik českých novinářů.

²⁸ SOA, TL XIX 1577/31, s. 13.

²⁹ SOA, TL XIX 1577/31, s. 14.

³⁰ SOA, TL XIX 1577/31, s. 23.

státní zastupitelství proti tomu nic nepodniklo. Jedním dechem ještě ve své odpovědi na obžalobu napsal, že poslanec Koudelka, byl význačnými úředníky a politickými činiteli varován, ať nevychází beze zbraně, neboť se chystá jeho napadení a oloupení o důkazy, s kterými pak bude podle potřeby operovat i Polední list.³¹ Stříbrný dobře věděl, že Pichl vytáhl vysoké trumfy a soud se nakonec nekonal.

Kromě Telegrafu se tehdejší poslanec přel i se svým bývalým zaměstnavatelem, a to Českým Slovem. Důvod byl stejný jako v předchozím případě. Hlavní tiskový orgán Československé strany národních socialistů měl se Stříbrným, stejně jako strana, špatné vztahy. V říjnu 1930 napsalo: „Naši čtenáři poznají alespoň také, jak je to se Stříbrným a s jak podlými odpůrci musí se Klofáč zabývatí.“³²

Stříbrný podal žalobu pro přečin proti bezpečnosti cti spáchaný obsahem periodického tiskopisu. Můžeme si jen domýšlet, zda odpovědný redaktor Českého Slova Karel Jíše věděl na Stříbrného a Tempo podobné informace jako Pichl, nicméně případy Stříbrného a Českého Slova v této věci vždy skončily mimosoudní dohodou.

2.3. VZTAH K „HRADU“

Za první republiky, v letech 1920 až 1926, kdy byl Jiří Stříbrný místopředsedou národních socialistů, působil i v tzv. Pětce. Ta zajišťovala politický postup nové úřednické vlády a byla vytvořena ze zástupců pěti hlavních českých politických stran, které v té době tvořily politiku. Pětka vznikla v roce 1921 a jejím úkolem bylo zklidnit poválečnou politickou situaci. V jejím čele stál prezident Tomáš Garrigue Masaryk a kromě Stříbrného byli jejími členy Švehla (agrární strana), Rašín (národní demokracie), Bechyně (sociální demokracie) a Šrámek (strana lidová).³³

„Muže 28. října“ a Masaryka zpočátku spojoval téměř přátelský vztah. „Můj poměr k prezidentovi Masarykovi byl velmi dobrý, až často zavdával příčinu k žárlivosti ostatních. President mě vyznamenával pozorností, vyjadřoval se o mých

³¹ SOA, TL XIX 1577/31, s. 23.

³² nesig., Jak to bylo s Klofáčovou návštěvou císaře Karla. České slovo, 19. 10. 1930, roč. 22, č. 248, s. 2.

³³ Olivová, 2000: 116.

politických schopnostech uznale. Za to předseda strany Václav Klobučák jako by upadal v zapomenutí, a když přestal být ministrem národní obrany – jako by vůbec neexistoval,³⁴ vzpomíná Stříbrný ve svých pamětech.

To, že byl Stříbrný jedním z pěti politicky nejvlivnějších mužů Československa, ačkoliv nebyl předsedou silné strany, bylo neobvyklé. Stříbrný podle svých slov musel dokonce prosit Masaryka, ať na společné schůzky pozve alespoň na čtvrt hodiny Klobučáče. Podle Stříbrného „si totiž prezident v lidech Klobučáčeova typu neliboval.“³⁵

Pravděpodobně už z tohoto období pocházejí první náznaky nevráživosti mezi Klobučáčem a Stříbrným, které se v následujících letech vystupňovaly až k ostrému politickému boji na československé politické scéně.

Sympatie Masaryka k místopředsedovi československých národních socialistů nedokládají jen Stříbrného vzpomínky, ale i událost, po které Stříbrný rezignoval na post ministra. Na veřejnost se totiž dostal případ „karetní aféry“ ze září roku 1919, při které se Stříbrný zapletl do hry s pokladníkem Městské spořitelny pražské, jenž utratil z její pokladny téměř čtvrt milionu.³⁶

Masaryk se loučil se Stříbrným těžko. V dopise napsal: „Pane ministře! Děkuji Vám za Vaše rozhodnutí, jímž jste vládě, a státu prokázal značnou službu. Doufám, že Váš odchod z oficiálního života politického je dočasný, a ztrácím Vás nerad. Ale uznávám za daných poměrů oprávněnost Vašeho postupu.“³⁷ Stříbrný své první ministerské místo opustil 19. září 1919, kdy podal demisi.

Časem se však nadprůměrně dobré vztahy Stříbrného a Masaryka zhoršily. Došlo mezi nimi ke sporu v otázce důležitosti zahraničního a domácího odboje za první světové války. Stříbrný jako jediný otevřeně nesouhlasil s pasáží Masarykových pamětí, která se týkala právě činnosti domácího odboje, jehož byl Stříbrný zástupcem. Naopak prezident vyzdvihoval význam zahraniční reprezentace, kterou sám vedl. Na

³⁴ VÚA, Paměti Jiřího Stříbrného, 48-2046-4, s. 254.

³⁵ VÚA, Paměti Jiřího Stříbrného, 48-2046-4, s. 254.

³⁶ Vykoupil, 2003: 84.

³⁷ tamtéž

schůzce, kde se o odbojovém hnutí mluvilo, dokonce řekl Stříbrný Masarykovi: „Pane presidente, jste nespravedlivý k domácímu převratu. Jste mylně informován, kdyby nebylo 28. října, možná, že byste teď jezdil po Evropě jako emigrant.“³⁸ Následovaly diskuze na stránkách novin, které vyvrcholily vydáním Stříbrného knihy pod názvem T. G. M. a 28. říjen. Ta ale vyšla až v roce 1938, po Masarykově smrti. Spor obou mužů tak zůstal nedořešen.

Svou roli v oddálení obou politiků hrála i skutečnost, že byl Jiří Stříbrný na podzim roku 1926 vyloučen z Československé strany socialistické, za čímž pravděpodobně stal jeho velký konkurent Edvard Beneš. „Okolnosti tohoto rozhodnutí, jsou složité a dodnes nevyjasněné. Ve svých důsledcích však tato událost znamenala posílení pozic E. Beneše a tím i upevnění vazeb strany s politikou Hradu.“

39

Dalším důvodem rozchodu Stříbrného s Masarykem mohlo být i Stříbrného spojení s Radolou Gajdou, který byl pro Masaryka nepřijatelným politikem. „Radola Gajda se totiž stal v roce 1926 objektem složité politické hry⁴⁰, kdy v první fázi byl zproštěn všech obvinění ze špionáže, ale právě na základě nezanedbatelného tlaku T. G. Masaryka byl v dalším kárném řízení zbaven hodnosti generála a degradován na vojína v záloze.“⁴¹ Gajda se poté připojil k českým fašistům a jeho Národní obec fašistická následně spolupracovala se Stříbrným. Spojení těchto dvou politiků tak mohlo být pro prezidenta, který Stříbrného velmi dobře znal, nepochopitelné.

Po letech, kdy si odpykával doživotní trest, si Stříbrný vztah s prezidentem Masarykem připomněl při psaní svých pamětí. Ačkoliv na prvního muže nově vzniklé Československé republiky vzpomínal v dobrém, neopomněl zhodnotit Masarykův cit pro politiku: „Presidentu scházelo pro naši českou demokracii osobní teplo. Byl příliš střízlivý, chladný.“⁴²

³⁸ Vykoupil, 2003: 115.

³⁹ Malíř, 2005: 772.

⁴⁰ „Gajda byl obviněn, že udržoval kompromitující styky se sovětskými důstojníky, kteří v Praze vykonávali špionážní práce, a že se jim zavával dodávat tajné informace.“ – Pasák, 1999: 78.

⁴¹ Malíř, 2005: 633.

⁴² VÚA, Paměti Jiřího Stříbrného, 48-2046-4, s. 264.

2.4. NA VLASTNÍ PĚST

Po volbách v zimě roku 1925 se Stříbrný stal opět ministrem, ale tentokrát národní obrany. V následujícím roce začal uveřejňovat články, ve kterých vyjadřoval svou silnou nespokojenost s tehdejší politickou situací a ti, kteří ho dobře znali, tušili, že „muž 28. října“ se začíná od myšlenek národních socialistů pomalu ale jistě odklánět.

Strana československých socialistů se brzy rozdělila na dvě křídla. Předsedou strany sice zůstal Václav Klofáč, ale o vedení s ním začal bojovat právě Stříbrný. „Ten zpravidla zastupoval stranu ve vládách, byl členem Pětky, ovlivňoval stále část stranického tisku a především svou obratností, překračující často meze legality, dokázal straně získávat potřebné finanční prostředky pro její politickou činnost.“⁴³

V první polovině dvacátých let se krize v socialistické straně začala prohlubovat. Právě v této napjaté atmosféře se na scéně objevil ministr zahraničí Edvard Beneš, který členem socialistů stal v roce 1922 a „začal vahou své osobnosti konkurovat J. Stříbrnému, což jen zvýšilo již tak vyhocené napětí ve vedení strany.“⁴⁴

V září 1926 vyvrcholily vnitrostranické spory na 11. sjezdu Československé strany socialistické v Brně, kde byl Jiří Stříbrný vyloučen. „Stříbrnému bylo konkrétně vytčeno, že vydal brožuru křivě obviňující Klofáče a podlamující prestiž strany.“⁴⁵ Jeho odchod ze strany byl však ovlivněn i zákulisními informacemi z jara roku 1926, které se týkaly „sílicí pověsti o chystaném pravicovém puči Stříbrného a Gajdy.“⁴⁶

„Nebudeme házet kamením po těch, kteří ze strany byli odstraněni. Provinili se těžce, smrtelně těžce na straně a stoupencích. Stihne je trest,“ napsalo České slovo 21. září bezprostředně po skončení sjezdu, který ukončil působení Jiřího Stříbrného ve straně po 29 letech.

⁴³ Malíř, 2005: 772.

⁴⁴ Malíř, 2005: 772.

⁴⁵ Klimek, 1998: 90.

⁴⁶ Klimek, 1998: 56.

Netrvalo však dlouho a Jiří Stříbrný si v květnu 1927 založil stranu vlastní společně s Jindřichem Trnobranským, kterého u národních socialistů potkal stejný osud. Vznikla Slovanská strana národně socialistická, která v roce 1929 změnila svůj název na stranu radikální – slovanští socialisté.

„Od vyloučení z řad československých socialistů se Jiří Stříbrný ocital stále více napravo a v závislosti na tom si vyhledával i spolupracovníky.“⁴⁷ S názvem se však začalo měnit i složení strany a na sjezdech se občas objevili i členové Národní obce fašistické, kterou vedl Rudolf (Radola) Gajda, „jeden z předních reprezentantů vojenské intervence legií v Rusku, který byl současně náčelníkem generálního štábu československé armády.“⁴⁸

2.5. SPOLUPRÁCE S KONTROVERZNÍMI STRANAMI

Záhy začal Stříbrný s Gajdou spolupracovat a „4. října 1929 vznikl volební blok (nikoliv politická stran) Liga proti vázaným kandidátním listinám,“⁴⁹ který mířil do parlamentních voleb. „To znamená, že fašistické hnutí získalo do čela ne bezvýznamné vůdce.“⁵⁰ Ve sněmovně získalo toto uskupení 70 857 hlasů (3 mandáty), v senátu pak 51 617 hlasů (1 mandát).⁵¹

Stříbrného proud se po neúspěchu ve volbách s Gajdovou Národní obcí fašistickou rozešel a osamostatnil se v dubnu 1930 pod názvem Národní liga.⁵² „V politickém spektru se Národní liga zpočátku profilovala jako strana s jistými prvky socialistickými, později je však zcela opustila ve prospěch sociální demagogie a výrazného akcentu nacionalistického. Byla fašizující stranou vůdcovského typu, která stála a padala s osobou svého tvůrce a organizátora J. Stříbrného.“⁵³

⁴⁷ Malíř, 2005: 788.

⁴⁸ Olivová, 2000: 147.

⁴⁹ Malíř, 2005: 636.

⁵⁰ Olivová, 2000: 148.

⁵¹ Dolejší, 1963: 154.

⁵² Malíř, 2005: 637.

⁵³ Malíř, 2005: 788.

Pod tímto konečným názvem se strana spojila s Kramářovou Československou stranou národně demokratickou a Národní frontou profesora Mareše⁵⁴. Pod taktovkou Karla Kramáře tak vzniklo tzv. Národní sjednocení, známé mezi odpůrci jako „podnik pod heslem Nic než národ, který zaváněl fašismem od oslovení „kamaráde“, přes pozdravy vztyčenou pravicí až po termíny „vůdce“ a „říšský sraz“.⁵⁵

Ve volbách (1935) však Národní sjednocení nenaplnilo původní očekávání a pro strany to byla velká rána. Jiří Stříbrný se po delších neshodách nakonec vzdal svého poslaneckého mandátu a v roce 1937 Národní liga vystoupila z Národního sjednocení.⁵⁶ Prostřednictvím koncernu Tempo však stále zasahoval do politického života, a to především po rezignaci T. G. Masaryka, kdy v novinách vedl ostrou protibenešovskou kampaň.

V roce 1938 si v Československu vybojoval oficiální místo nacismus. Některé politické strany, mezi nimiž byla i Stříbrného Národní liga, souhlasily se vstupem Henleinovy SdP do vlády. Jiří Stříbrný tehdy řekl, že „není možno, aby Němci byli trvale vyřazení z vládních prací.“⁵⁷

V listopadu 1938 vznikla silně pravicově založená Strana národní jednoty, vedená agráříkem Rudolfem Beranem. Ta sdružovala několik stran a „po určitém váhání se její součástí staly i Stříbrného Národní liga a Gajdova Národní obec fašistická, který do strany vstoupila až poté, co si na prezidentu Háchovi a vládě vymohla Gajdovu rehabilitaci.“⁵⁸

Strana národní jednoty se v březnu 1939 sešla, aby nově obsadila vládu. K tomu však už ale nedošlo, protože republika byla násilně zabrána Němci. Právě tato událost Jiřího Stříbrného politicky ale i lidsky poznamenala. Celou okupaci chápal jako zradu. Údajně ani neodpovídal na pozdrav svému kolegovi novináři Wernerovi,

⁵⁴ Lékař a fyziolog, který se začal ve třicátých letech 20. století angažovat v politice. Byl předsedou nacionalistické Národní fronty, od roku 1937 členem organizace Vlajka.

⁵⁵ Vykoupil, 2003: 202.

⁵⁶ Olivová, 2000: 327.

⁵⁷ Vykoupil, 2003: 209.

⁵⁸ Malíř, 2005: 646.

který s nacisty spolupracoval. Zlomený Stříbrný se stáhl z veřejného života i z vydavatelství Tempo.

3. NOVINÁŘ

Jiří Stříbrný nevynikal pouze jako řečník a politik, ale byl také významným novinářem a mediálním podnikatelem. V roce 1898, ještě než mu bylo osmnáct, začal přispívat do Českého dělníka a Českých dělnických listů, které byly úzce spjaty s národními socialisty. „Znal jsem sice osobně již všechny osoby ve hnutí činné a zvláště bratra Klofáče, ale když jsem přišel do redakce, ...ztratil jsem kuráž. Podepsal jsem proto svůj první článek, který pojednával o poměrech stavebního dělnictva, značkou Ag a svůj první plod odevzdal jsem na poště,“ vzpomínal Stříbrný na své žurnalistické začátky.⁵⁹

Ambiciózní mladík pak v roce 1900 odešel do Vídně, kde se stal novinářem Československých hlasů na Dunaji, kde pracoval jako redaktor, ale i v administraci a expedici.⁶⁰ V rakouském hlavním městě však práce redaktora nebyla příliš dobře placená, a tak si přivydělával tím, co mu šlo vedle psaní nejlépe – řečením. Ve Vídni vedl výchovné přednášky pro české dámy a dívky během tanečních hodin.⁶¹

Po třech letech se Stříbrný vrátil do Čech, tentokrát na jih do Českých Budějovic. Chvilí se zde věnoval původnímu povolání a pracoval jako kreslíř. Chut' psát ale byla silnější a v roce 1904 se opět stal redaktorem, a to ve čtrnáctideníku národních socialistů Stráž lidu.

O tři roky později Stříbrný z Českých Budějovic odešel do hlavního města. Bylo to zrovna v době, kdy vznikal nový dvorní list národních socialistů České slovo. To se později stalo významným československým periodikem a zároveň ústředním tiskovým orgánem Československé strany národně socialistické. U zrodu Českého slova stály osobnosti ze strany, které už mladý novinář dobře znal z dob psaní do

⁵⁹ Vykoupil, 2003: 22.

⁶⁰ Vykoupil, 2003: 24.

⁶¹ VÚA, Jiří Stříbrný, 48-2046-4, s. 291.

Českého dělníka. „Stříbrný se stal redaktor Českého slova. Byl ve svém živilu, psal, redigoval i agitoval.“⁶² Později zde působil jako politický redaktor.

Žurnalistika provázela Stříbrného celý život. Když se začal víc věnovat politice, tisk byl pro něj nepostradatelný. Po tlacích opozičních politiků z řad národních socialistů a následném vyloučení ze strany v roce 1926, si vybudoval zázemí pro svou další politickou činnost v podobě tiskového koncernu Tempu. Se zkušenostmi, které Jiří Stříbrný pochytil jako mladý novinář, moc dobře věděl, jaký vliv tisk má. Právě prostřednictvím novin se chystal vrátit úder těm, kteří ho připravili o politické výsluní a ukázat veřejnosti, že vynucený odchod z národně socialistické strany neznamena konec jeho kariéry.

3.1. PŘED VZNIKEM TEMPA

Po vyloučení z Československé strany socialistické v roce 1926 se buď mohl Stříbrný z politického života stáhnout, nebo zúročit mnohaleté zkušenosti poslance a ministra v jiné straně. Jiří Stříbrný zvolil možnost druhou.

Po novinářské praxi dobře věděl, jaký vliv má na čtenáře (a tedy i voliče) stranický tisk. Jedním z jeho prvních kroků po opuštění Československé strany socialistické tak byla příprava tiskového zázemí, které se pak mělo stát hlasem další Stříbrného politické činnosti. „Tisk se posléze stal nejvýznamnějším reprezentantem Národní ligy – byl čten a veřejnost s ním byla obeznámena, zatímco činnost Stříbrného strany (s výjimkou jeho vlastní osoby) zůstávala v podstatě mimo společenskou pozornost.“⁶³

V roce 1926 začal s vydáváním vlastních novin – Poledního listu. První číslo vyšlo 29. listopadu, redakce sídlila na Karlově náměstí. Ačkoliv byl Stříbrný zkušeným novinářem, po stránce obchodní se novému listu příliš nedařilo. „Do 1. července 1927 jej vedl Ing. Schwarz. V té době ze 40 000 výtisků klesl na 10 000,

⁶² Vykoupil, 2003: 30.

⁶³ Malíř, 2005: 785.

z toho bylo prodáváno kolem 6 000 výtisků.⁶⁴ Poté, co se vedení ujal Ferdinand Kahánek, se prodej zlepšil a koncem srpna vzrostl náklad na 23 000 výtisků.⁶⁵

Polední list se od zavedených periodik lišil grafickou úpravou. Titulky byly velké, používala se neobvyklá šířka sloupců a na stránkách se objevovalo více obrázků. Netrvalo dlouho a v březnu roku 1927 začal vycházet pod vedením Stříbrného další list, tentokrát Večerní.

Ten měl „jednu z nejlépe redigovaných soudních síní a zprávy, které často neměla ani policie.“⁶⁶ Stříbrný během vydávání vyměnil několik tiskáren. Od Grafie přes Beauforta se nakonec rozhodl zřídit si vlastní tiskárnu, a to v Jungmannově ulici. To už se však stalo v době, kdy se Stříbrný chystal uskutečnit v Československu dosud nevídaný projekt.

3.2. TEMPO

Jiří Stříbrný se rozhodl všechny listy vycházející pod jeho vedením soustředit pod jeden velký koncern, ve kterém začal vydávat periodika, která v následujících letech vážně konkurovala zavedeným listům.

Plán úspěšně uskutečnil a povedlo se mu v historii československé žurnalistiky něco dosud nevídaného. Pod Stříbrného jménem a hlavičkou vydavatelství Tempo začal vycházet první československý bulvární tisk, známý také jako „červený tisk“, a to proto, že se vymykal tradiční černobílé podobě ostatních novin. „Nešetřilo se v něm krví, podrobnostmi vražd, přepadáváním a vloupáním, ani postelovými historiemi. V tom daleko předčil tisk všech ostatních.“⁶⁷

Z rotaček Tempa se na ulici poprvé dostaly pestrá periodika s červenou (Polední list) nebo zelenou (Nedělní list) hlavičkou a růžovými stránkami (Expres).

⁶⁴ Hab.: Deset let Poledního listu. Tisk a Politika, 4. 12. 1936, č. 7, s. 104.

⁶⁵ tamtéž

⁶⁶ tamtéž

⁶⁷ Dolejší, 1963: 155.

3.2.1. *Kapitál a finance Tempa*

Po letech praxe se Jiří Stříbrný orientoval na poli československé žurnalistiky velmi dobře. Pro řízení tiskařského koncernu v červnu 1929 bylo však zapotřebí i dobrého finančního zázemí. K řízení vydavatelství po obchodní stránce využil Jiří Stříbrný pomoci svého bratra Františka, který byl továrníkem⁶⁸ a mimo jiné finančně podporoval politické strany (i stranu národně-socialistickou)⁶⁹. Společně pak zřídili „tiskařskou akciovou společnost Tempo s akciovým kapitálem 2 milióny Kč. Ta pak zahájila činnost 3. června 1929.“⁷⁰

Tempo se zpočátku nejevilo nebezpečným pro další vydavatelské domy, které Stříbrného pokus o podnikání hodnotily ironicky a upozorňovaly na nejasné majetkové poměry obou bratrů: „Stříbrní potřebovali své vlastní noviny a zařídili si brzy tiskárnu Tempo ve formě rodinné akciové společnosti, ve které František měl 90 procent a Jiří deset procent, které však zaplatil také František. Měl také z čeho: milióny vyzískané z uhlí pro železnice a milióny z pozemků v Krči, které převedl na sebe z konkursní podstaty Jednoty malozemědělských družstev...“⁷¹

Právě opakovaná spolupráce bratrů Stříbrných při vzniku nového vydavatelství často vedla ke spekulacím ohledně poměrů ve firmě: „Není u nás hned druhého tiskového podniku, který by byl tak dokonale ovládán rodinnou a osobní politikou.“⁷²

Po ekonomické stránce panovala ve společnosti Tempo nejistota. V roce 1946 vypověděl prokurista firmy Václav Bartuška⁷³, že často „bylo třeba sháněti výpůjčky na zaplacení závazků“⁷⁴. Rovněž připouštěl, že Tempo mělo „dluh u Slovanské záložny na Václavském náměstí asi 700 000 Kč, v roce 1945 byl pak splacen na 200 000 Kč.“⁷⁵ Podle Bartušky se firma finančně zotavila vlastně až v době německé okupace. To potvrzuje i výpověď redaktora Bohuše Ausobského, podle nějž se situace

⁶⁸ František Stříbrný byl majitelem uhelné firmy Ottus a vlastnil i Branické ledárny.

⁶⁹ ABSCR, 301- 88-3, s. 1.

⁷⁰ Vykoupil, 2003: 141.

⁷¹ Šalda, 2001: 129.

⁷² Tomášek, 1930: 30.

⁷³ Byl jedním z mnoha svědků, který vypovídal v procesu s Jiřím Stříbrným v roce 1946.

⁷⁴ ABSCR, 301-88-1, s. 174.

⁷⁵ tamtéž

zhoršila na počátku okupace, ale v důsledku zdražení tisku se v roce 1941 Tempo po peněžní stránce zotavilo: „Finančně si listy nikdy tak dobře nestály jako za doby okupace,“⁷⁶ řekl doslova Ausobský.

Přes tyto závazky fungovalo Tempo dobře a jeho si brzy získaly čtenářskou základnu. Hlavním periodikem byl stále Polední list. Ten „zavedl také do pražských ulic, co bylo novinkou, usilovnou kolportáž.“⁷⁷ Tempo začalo svá periodika rozšiřovat i mimo hlavní město: „Po vzoru Melantricha začalo se již dříve mutovat pro venkovská vydání a bylo zřízeno několik venkovských filiálních redakcí.“⁷⁸

Firma pracovala naplno, a když se vydavatelství přestěhovalo do vlastní tiskárny v Jungmannově ulici, vzrostl jak počet zaměstnanců, tak množství tiskařské techniky. Stříbrný ve výsledku zaměstnával 300 lidí a jeho vydavatelství tisklo noviny na deseti sázecích strojích.

„Přestože produkce tiskárny Tempo byla obecně považována za bulvární, dosahovaly listy poměrně vysokého nákladu. Stříbrného tisk disponoval hustou sítí zpravodajů, denně měl zajištěny telefonické zprávy ze všech hlavních center republiky a udržoval od 30. let stálého dopisovatele v Moskvě.“⁷⁹

Mezi externí spolupracovníky Tempa patřil i básník J. S. Machar.⁸⁰ Toho do novin přivedl významný člen Stříbrného týmu František Kahánek, který v letech 1927 – 1934 vedl listy Tempa jako šéfredaktor. „Kahánkovy společenské a politické kontakty byly velmi bohaté,“⁸¹ a noviny se pod jeho vedením dostávaly k důležitým spisům, konkurenční periodika bledla závistí.

⁷⁶ ABSCR, 301-88-1, s. 33.

⁷⁷ Hab.: Deset let Poledního listu. Tisk a Politika, 4. 12. 1936, roč. 11, č. 7, s. 104.

⁷⁸ ABSCR, 301-88-4, s. 10.

⁷⁹ Malíř, 2005: 785.

⁸⁰ Dolejší, 1963: 159.

⁸¹ Pasák, 1999: 81.

3.2.2. *Listy Tempa*

Po zřízení koncernu pod něj přešly všechny dosud vydávané tituly Stříbrného. Kromě výše zmíněného Poledního a Večerního listu vycházely pod hlavičkou Tempa i Nedělní a Pondělní list,⁸² které vznikly na přelomu let 1927 a 1928.

Prakticky byl však stěžejním periodikem Polední list, „který vycházel v několika vydáních denně. V Praze se prodával již večer pod názvem Večerní list a druhý den pod titulem Pražský list, nedělní vydání se jmenovalo Nedělní list.“⁸³

Nedělní list si nevedl ve svých začátcích příliš dobře, jeho cena tedy byla snížena na 30 haléřů a list se zaměřil na mládež a sport.⁸⁴ „Rychle rostoucí obliba listů, které byly čteny jak pražským chlapem, tak akademickou mládeží, všemi vrstvami, lidmi špatnými i ctihodnými pro svoji politickou a novinářskou zručnost i zajímavost, vedla roku 1928 k založení Expresu,“⁸⁵ který byl vydáván pro Prahu a okolí.⁸⁶

Všechny listy Tempa, až na Expres, měly prakticky stejné grafické schéma vnitřního uspořádání. Na první stránce byly domácí události, pikantní vraždy a tragédie, na druhé zprávičky o méně významných neštěstích, někdy i ze zahraničí, na třetí romány a seriály, na čtvrté straně sport a inzerce, na páté něco málo kultury a soutěže (např. o nejkrásnější nožky v republice).⁸⁷

První vydání Poledního listu se zpočátku jmenovalo Pražský list. Ten se později osamostatnil a začal se prodávat jako večerní deník samostatně. Posledním významným periodikem byly reportážní Večery pod lampou.

Pravděpodobně nejvíc kontroverzním se stal časopis Šejdrem, který začal vycházet v roce 1929 a na který konkurence útočila nejvíc: „Milióny Stříbrného pokračovaly ve svém rozleptávání národa. Začal vydávat časopis „Šejdrem“, snad

⁸² Vykoupil, 2003: 141.

⁸³ Dolejší, 1963: 149.

⁸⁴ Hab.: Deset let Poledního listu. Tisk a Politika, 4. 12. 1936, roč. 11, č. 7, s. 104.

⁸⁵ Hab.: Deset let Poledního listu. Tisk a Politika, 4. 12. 1936, roč. 11, č. 7, s. 104.

⁸⁶ Dolejší, 1963: 149.

⁸⁷ Beránková a kol., 1988: 175.

nejhnusnější plátek, jaký kdy byl v českém jazyku tištěn, Polední list a Večerní list, které působily hlavně na městskou, mravně narušenou pseudointeligenci. Obrovský titulek na první straně nad zprávou o milostném laškování jakéhosi děvčete „Ptáček zašveholil a dívka byla zachráněna“ střídal se tu s titulkem „Sedmdesát tisíc je nás pod Hradem“ nad článek plným protimasarykovského a protibenešovského štvání a obojímu podobné titulky a články v nich byly každodenně. Bylo patrné, že bude nutno jít do protiútoků, aby se zabránilo vlivu těchto řemeslně štvavých, ostouzejících a víceméně oplzlých časopisů,⁸⁸ píše ve svých vzpomínkách ředitel Melantrichu Šalda.

Šejdrem se brzy dostal do pozornosti státních úřadů a v květnu 1933 byla zakázána jeho distribuce v trafikách. „Vedení Tempa se rozhodlo vybudovat vlastní síť kolportérů, ale realizace této myšlenky předpokládala dlouhodobější realizaci a náklad časopisu zatím závratně klesal. Posléze bylo jeho vydávání zastaveno, a to ještě dříve, než J. Stříbrný předtím uvažoval (na konci května 1933).⁸⁹ Místo Šejdrem začal být vydáván humoristický časopis ulice, který však nebyl mezi čtenáři příliš oblíbený.

Jmenované listy svými články ostře směřovaly proti hradní politice a především prezidentu Benešovi, kterému už Jiří Stříbrný nikdy neodpustil dávné spojenectví s konkurentem Václavem Klofáčem.

3.2.3. *Reakce na založení a fungování Tempa*

Jak už bylo zmíněné výše, Stříbrného listy měly charakter bulvární. Tehdejší společnost zaměřením periodik Tempa přijala s překvapením. Z novinářských kruhů se na adresu činnosti nového vydavatelství ozývaly ostré kritiky: „Stříbrného tisk, patlající se v nejnestoudnějších prasečinách, nechtou naši lidé. Štítí se jej, poněvadž jim brání stud, aby brali do ruky nečisté svinstvo, naplněné nejodpornější sprostotou, jakou mohou vymýšlet jen mozky pokřivené zvrhlými pudy,“ psal časopis Směr.⁹⁰

⁸⁸ Šalda, 2001: 132.

⁸⁹ Malíř, 2005: 786.

⁹⁰ Hab.: Deset let Poledního listu. Tisk a Politika, 4. 12. 1936, roč. 11, č. 7, s. 104.

Nejhlasitější kritici Stříbrného často zdůrazňovali jeho nedávnou politickou kariéru ve spojení s vydavatelskou činností: „Z úrovně tohoto dnešního tisku Stříbrného je zřejmé, jak by vyhlížel stát, kdyby ho mohl řídit Stříbrný, jak po tom toužil a jak o to usiloval. To by byla pěkná žumpa!“⁹¹ Ozvaly se i hlasy, které varovaly před jeho možnými návratem do politiky: „Sama úroveň listů Tempa je už tak kompromitující, že nevíme, který kulturní národ by snesl, aby se dostal k vlivu na řízení jeho věcí znova člověk, zakládající svůj tisk na principu bezohledného reportážního cynismu.“⁹²

Kritické hlasy se na Tempo snášely ze všech stran. Stříbrného záměr vést noviny bulvárně se ale vyplácel a zkušení konkurenční vydavatelé si brzo uvědomili, že listy vydavatelství Tempo mají úspěch a ubírají zavedeným novinám čtenáře. „Je třeba dodat, že tři denní listy, vydávané v Stříbrného „Tempu“, měly tenkrát dohromady náklad 200 až 220 000 výtisků a že byly po našem „Večerním českém slovu“ a „Národní politice“ nejrozšířenějším českým tiskem. Byl to smutný zjev v národě, který se pokládal za národ kulturní, že se v něm mohly šířit tak hnusné novinářské stoky.“⁹³

Právě ředitel Melantrichu jako první reagoval na stoupající oblibu Poledního listu a jeho sesterských novin a sešel se s dr. Benešem. Společně se shodli na tom, že je potřeba vymyslet protiútok k tisku Stříbrného. Jako protipól Polednímu listu tak vznikl časopis Azet a Telegraf jako protiváha Stříbrného Expresu.⁹⁴ Dalším trnem v oku byl pro Melantrich časopis Šejdrem. Redakce začala vydávat Příšerný večerník, „který byl podařenou satirickou persiflází tiskovin Šejdrem a se zdarem jejich vtipným napodobením tyto listy uváděl v posměch a zlehčení. Slovo „šejdrem“, jímž se jeden list Stříbrného nazval, stalo se slovem posměšným a zahanbujícím. Rozšířilo se v tomto smyslu a stoupenci Stříbrného „Ligy“ byli obecně nazýváni šejdristy.“⁹⁵

Jaroslav Šalda se konkurenčnímu Tempu postavil aktivně. Jiní vydavatelé se náporu Stříbrného bulváru bránili defenzivněji: „U Borových jsem našel na stole

⁹¹ Červinka, 1930: 51.

⁹² Tomášek, 1930: 28.

⁹³ Šalda, 2001: 133.

⁹⁴ Šalda, 2001: 133.

⁹⁵ Šalda, 2001: 134.

vzkaz od Topiče, že prý by se mnou rád mluvil. Vyprávěl mi, že má zatím jediného vážného kupce – Jiřího Stříbrného. Ten chtěl v Topičově domě umístit své tiskové podniky a starý pán byl rozhodnut právě jemu ani za nic neprodat.⁹⁶ Z těchto reakcí významných pražských vydavatelů bylo zřejmé, že se Tempo stalo fungující společností a reálnou konkurencí.

Ostatní noviny se o listech Tempa většinou vyjadřovaly značně kriticky. Výjimkou byl rok 1936, kdy o vydavatelském koncernu pojednával článek v Tisku a politice. Ten se zabýval desátým výročím Poledního listu a ke Stříbrného činnosti byl oproti ostatním hlasům velmi shovívavý. „Není pravdou, že list byl jedinečnou boulevardní, vždy měl politický článek – úvodník,⁹⁷ bránil článek Polední list. „Můžeme se po stránce novinářské, vydavatelské, morální, politické dívat na listy Stříbrného se zřejmým příjemným uspokojením a také jako na doklad toho, co novinář, noviny znamenají dnes i u nás v pevně vykrystalizovaných poměrech,“ uzavíral text tehdy neobvyklou obranu Tempa.

4. ČINNOST PŘED VÁLKOU

Jak už bylo zmíněno výše, Stříbrný se v třicátých letech plně angažoval jak v politice, tak ve vydavatelství Tempo, a to nejen jako ředitel, ale i jako novinář, který často glosoval poměry na domácí politické scéně.

Články listů Tempa byly ostré a skandální. Prvotním úkolem sice bylo zaujmout prosté čtenáře, ale kromě povrchních pikantních aférek měly Stříbrného noviny i ambice oslovit vzdělanější publikum.

Z jejich článků bylo zřejmé takové zaměření, které těžilo z politických zkušeností Stříbrného. Noviny se často ve svých textech obracely proti těm, které jejich vydavatel obviňoval z intrik a svého neúspěchu.

⁹⁶ Firt, 1991: 117.

⁹⁷ Hab.: Deset let Poledního listu, Tisk a politika, 4. 12. 1936, roč. 11, č. 7, s. 104.

Periodika z tiskárny Tempa udávala jasně „protihradní“ směr. Stříbrný a ostatní redaktoři si často brali na mušku především Beneše. Na přetřes se zpočátku dostával i význam odboje za druhé světové války a spor Stříbrného s Masarykem.

Ačkoliv se může zdát, že proti politice Hradu vystupoval Stříbrný z českých politiků nejvýrazněji, není tomu tak. Jako jediný měl však k dispozici koncern Tempo, jehož prostřednictvím zajistil lidem neustálé informování o postoji listů a redakce k domácí politice a jejím představitelům. Zároveň se pohyboval ve společnosti lidí, kteří zastávali stejný názor jako on. Ať už to byl Radola Gajda, který platil za „krajního odpůrce Beneše“⁹⁸ nebo šéfredaktor Stříbrného listů František Kahánek, jenž „byl vášnivým odpůrce hradního tábora.“⁹⁹

V kritice nejvyšší politické reprezentace začal Stříbrného v roce 1929 podporovat novinář Karel Horký, který pracoval jako odpovědný redaktor časopisu Fronta. Ten byl protiváhou Peroutkovy Přítomnosti a politickými články vystupoval jako opozice Hradu.¹⁰⁰

Koncem 20. let „začal tento časopis podporovat nové uskupení Liga proti vázaným kandidátním listinám, v němž se spojili Stříbrný a Gajda. Horký ve Stříbrném viděl možného vůdce velikého lidového hnutí, které potlačí vedlejší vládu Hradu.“¹⁰¹ Ačkoliv se uskupení Gajdy a Stříbrného rozpadlo, „Horký se rád ujímal osobností, jejichž politické působení se Hrad snažil potlačit,“¹⁰² a tak se stal členem nově vzniklé Stříbrného Národní ligy a začal přispívat do Poledního listu. „Policejní zdroje se rovněž zmiňovaly o tom, že týdeník Fronta, je více finančně závislý na poslanci Stříbrném a politicky veden v intencích Národní ligy.“¹⁰³

Před okupací však Horký ostře vystoupil proti antisemitským náladám a dokonce se částečně smířil s Benešovým vedením státu, na rozdíl od Stříbrného, který prezidenta kritizoval dál.

⁹⁸ Pasák, 1999: 77.

⁹⁹ Pasák, 1999: 81.

¹⁰⁰ Ztraceni v davu: 25.

¹⁰¹ Ztraceni v davu: 28.

¹⁰² tamtéž

¹⁰³ Ztraceni v davu: 29.

Stříbrného jméno nebo značka¹⁰⁴ se v té době objevovaly pravidelně na stránkách listů Tempa, a to většinou na místě politického úvodníku. Články, které vznikly v letech 1938 a 1939 neútočily jen na Beneše, ale často se dotýkaly stále se rozrůstajícího nacismu a židovské problematiky. Některé z textů, které v tomto období z pera Stříbrného vzešly, pak použila prokuratura v obžalobě a my se o nich zmíníme dále.

5. OKUPACE V REDAKCI LISTŮ TEMP A

Uzavření mnichovské dohody v září 1938 a následné vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava ovlivnilo nejen podobu státu a společnosti, ale i tvář tisku. „Zpočátku okupanti záměrně ponechali všechny české denní listy, které vycházely za tzv. druhé republiky. Zároveň ovšem dali najevo, že v tisku nebudou trpět žádné náznaky dvojsmyslnosti. Hned po 15. březnu byl na několik dní zastaven A-Zet, protože otiskl Hitlerův snímek, který se jim nelíbil. Týdeníky a jiné časopisy byly hned po příchodu okupantů podstatně redukovány. Z celkového počtu kolem 4000 titulů, které vycházely v předmnichovské republice, jich v roce 1940 zůstalo asi 1800. Již v roce 1941 se začal projevovat veliký nedostatek novinového papíru, který vedl k první redukci česky psaných deníků. V květnu roku 1941 byly zastaveny Národní listy, dále Expres, Pražský list, Telegraf, Moravská orlice a Národní noviny.“¹⁰⁵

Okupace měla dopad i na redakci a vedení vydavatelství Tempo. Ačkoliv se údajně Jiří Stříbrný „již od vypuknutí války netajil svým názorem, že za dané situace má Německo válku prohranou,“¹⁰⁶ jeho vztah k redakci, kterou založil a na kterou vždy dohlížel, se změnil.

Listy Tempa se staly předmětem všeobecného zájmu, protože v jejich řadách působila řada aktivistických novinářů (Karel Werner, František Paulus, Gustav Dörfel). Výhodou Tempa byla především vlastní tiskárna. „Pokud se týče tiskárny, snažil jsem

¹⁰⁴ „Stříbrný většinu svých článků, pokud je nepovažoval za důležité, označoval čtverečkem na konci článku.“ – ABSCR, 301-88-3, s. 11.

¹⁰⁵ Dolejší, 1963: 360.

¹⁰⁶ ABSCR, 301-88-1, s. 261.

se sabotovati německé zájmy,¹⁰⁷ říká ve své výpovědi Stříbrný a dokládá tak událost, podle níž se v září 1939 dozvěděl, že se má v Tempu tisknout časopis nacionalistického a fašistického hnutí Vlajka. Se svým synem a několika přáteli se pak rozhodli sbalit potřebné vybavení pro tisk aktivistického listu.¹⁰⁸

Hlavní dozor nad tiskem se přesunul do rukou nacistů, a to konkrétně pod vedoucího kulturně-politického oddělení úřadu říšského protektora Karla von Gregoryho a vedoucího skupiny Tisk při kulturně-politickém oddělení úřadu říšského protektora Wolfganga Wolframa von Wolmara.¹⁰⁹

Podle svědectví Stříbrného po něm v prvních měsících okupace požadovali Gregory a Wolmar články ze zahraniční činnosti Beneše a vlády a protižidovský text, což Stříbrný odmítl.¹¹⁰ Stříbrný se tak zanedlouho stal ve vedení listů nespolehlivým pro nacistické úředníky. Styk s redakcí omezil na minimum a odmítal se bavit s aktivistickými novináři. „Z hlavičky listů nechal odstranit nápis „Zakladatel Jiří Stříbrný“. Jeho syn hovoří o tom, že byl z podniku vykázán a zakázán mu vůbec do redakce přístup.“¹¹¹

V srpnu 1939 přestal Stříbrný v Tempu působit úplně. Na jeho místo nastoupil Karel Werner, který byl pověřen tiskovým ústředím, aby převzal funkci šéfredaktora. Stříbrný však často volal v noci do redakce, protože ho zajímaly zprávy ze zahraničí. Jakmile to zjistil Werner, okamžitě svým podřízeným tyto telefonáty zakázal. „Přišel-li pak Stříbrný do podniku Tempa, zůstal dole v přízemí a nikdy nevystoupil do redakce,“¹¹² vypověděl po válce novinář Gustav Dörfl. Obchodně vedl podnik syn Stříbrného Jaroslav, který se stal vrchním ředitelem.¹¹³

Polední list vycházel po celou válku, jeho poslední číslo bylo vytištěno 6. května 1945 a poté byl zastaven.

¹⁰⁷ ABSCR, 301-88-2, s. 31.

¹⁰⁸ ABSCR, 301-88-2, s. 32.

¹⁰⁹ Gebhart a kol., 2010: 107.

¹¹⁰ ABSCR, 301-88-2, s. 24.

¹¹¹ Vykoupil, 2003: 216.

¹¹² ABSCR, 301- 88- 3, s. 110.

¹¹³ ABSCR, 301-88-3, s. 107.

6. PO VÁLCE

Po válce se rozběhla řada procesů nejen s protektorátními úředníky, ale i se zrádci a posluhovači režimu „V morálně a politicky zjitřené poválečné době se prosadilo přesvědčení, že dosavadní zákony z první republiky (zákon na ochranu republiky a další trestní zákony) jsou pro postižení vin a potrestání viníků z doby okupace nepostačující. Mnozí viníci z protektorátního období jako by svou existencí přímo volali po přísnějším potrestání, jindy byla jejich vina zveličena radikálními živly a směry, zejména ze strany komunistů; v neposlední řadě existoval z různých stran zájem o odstranění osob, které byly z nějakého důvodu nepohodlné.“¹¹⁴

Jiří Stříbrný patřil mezi právě mezi tyto nepohodlné osoby, a to ať už svým předválečným nacionálním smýšlením, tak i vztahem k prezidentu Benešovi. Byl si vědom toho, že v jeho případě mohou nastat problémy a tak zapřel své antipatie a prezidentu a „23. května 1945 napsal osobní dopis prezidentu E. Benešovi. Později doplnil podrobnější zprávu a jeho syn připojil informace o tiskárně Tempo, jejímž byl za války ředitelem. Oba se snažili doložit, že činnost jejich podniku byla v souladu s principy národní cti.“¹¹⁵

Přesto byl 3. dubna 1946 v 11 hodin 45 minut zatčen orgány ministerstva vnitra¹¹⁶ v bytě svého syna Jaroslava a převezen do vazby v pankrácké věznici, kde strávil devět měsíců.

7. PROCES

7.1. SVĚDECKÉ VÝPOVĚDI A SBÍRÁNÍ DŮKAZŮ

Dokazování Stříbrného viny, že se stal jedním z posluhovačů nacistického režimu, probíhaly během roku 1946 nejen prostřednictvím výslechu svědků, ale i analýzou článků, které vydávaly Stříbrného listy nebo které psal on sám.

¹¹⁴ Mandler, 2002: 63.

¹¹⁵ Vykoupil, 2003: 217.

¹¹⁶ ABSCR, 301-88-1, s. 142.

Vyslechnuta byla více než stovka svědků. Otázky vyšetřovatelů se soustředily především na Stříbrného činnost v Lize a na období těsně před válkou, kdy ještě působil v čele Tempa a odpovídal za články jeho listů.

Vyslýcháni byli bývalí kolegové Stříbrného z redakce, ale i rodina a osoby, se kterými se Stříbrný stýkal v soukromí. Výpovědi se často rozcházely v otázce Stříbrného působení v redakci po okupaci. Někteří tvrdili, že Stříbrný se po březnu 1939 z vedení listu úplně stáhnul. „Neměl vliv na vedení listu jím založeného, že snad, i kdyby chtěl, nebyl by mohl již zažehnati duchy, které kdysi sám vyvolal. V tom spatřuji jeho tragickou vinu,“¹¹⁷ vypověděl ministerský rada Emil Šimka, který se se Stříbrným znal čtyřicet let.

Jisté je, že když do vedoucích pozic byli dosazeni zástupci nacistického Německa, Stříbrný se jim ve vedení novin, o jejichž existenci se během války rozhodovalo, nehodil. Podle výpovědi Karla Wenera¹¹⁸ označil tehdejší vysoce postavený říšský úředník pro tisk Wolfgang Wolfram von Wolmar poměry v redakci pod vlivem Stříbrného za nežádoucí. Zpočátku se nechával Stříbrný informovat o poradách, které Wolfram a Gregory pořádali, a kterých se ač vydavatel neúčastnil.¹¹⁹ „Styděl jsem se za obsah listu pro jeho aktivistickou tendenci, ale byl jsem proti tomu, podle mého názoru, bezmocný,“¹²⁰ vypověděl později Stříbrný.

Svědci se však shodují na tom, že Stříbrnému jako vydavateli šlo především o to, aby jeho listy nebyly zastaveny: „Jiří Stříbrný mladší mě žádal, zda bych nemohla zařídit něco proti omezení papíru do tiskárny Tempo u von Gregoryho,“¹²¹ vypověděla operní pěvkyně Jarmila Havlíková.

¹¹⁷ ABSCR, 301-88-1, s. 244.

¹¹⁸ Od února 1930 redaktor, od 1938 zástupce šéfredaktora, od 1941 jako šéfredaktor Poledního listu.

¹¹⁹ ABSCR, 301-88-1, s. 261.

¹²⁰ ABSCR, 301-88-2, s. 28.

¹²¹ ABSCR, 301-88-1, s. 18.

7.2. SPORNÉ ČLÁNKY

Vyšetřovatelé se zabývali také řadou článků, u kterých bylo nejasné Stříbrného autorství. Jednalo se o texty otištěné v antisemitském časopise *Árijský boj* pod jménem Jiří Augus. Svědek Antonín Hübschmann¹²² inspiroval svojí výpovědí policii k tomu, aby se o tyto články začala zajímat.

Nakonec se ukázalo Hübschmannovo obvinění jako křivé: „Mohu říci, že jsem o tom hovořil s tehdejším reaktorem listu Rudolfem Novákem a týž mi v rozhovoru doznal, že tyto články píše sám,“¹²³ vypověděl novinář Bohuš Ausobský, jehož slova později potvrdil přímo Rudolf Novák z *Árijského boje* a v této věci tak očistil Stříbrného jméno.

Další spornou novinářskou kapitolou byla rubrika *Mužové protektorátu*, která vycházela v *Poledním listu* od října 1939. Pojednávala o význačných úřednicích Německé říše, kteří byli pověřeni správou země a nesla jasné znaky poplatného psaní nacistickému režimu. Kromě životopisů přinášela i reportáže ze života říšských protektorů a dalších nacistů, kteří spravovali Protektorát. Kdo vydal pokyn k jejímu vytvoření a kdo ji spravoval, není úplně jasné a svědectví se v této věci rozcházejí. „Po okupaci 1939 prohlásil Jiří Stříbrný v redakci, že je třeba seznámit čtenáře s vedoucími osobnostmi německými v Protektorátu. Od nich je odvislé, zda list bude vycházet nebo ne,“¹²⁴ tvrdil aktivistický novinář Vilém Nejedlý.

Naopak Stříbrný svou spoluprací na této rubrice popíral, stejně jako to, že by vznikla z jeho popudu. Tvrdil, že nečetl před vytištěním ani jeden článek, ani ho nikdo nežádal o svolení k vedení této rubriky.¹²⁵ V redakci však v té době ještě stále působil a právě tento fakt později zohlednil státní prokurátor při obžalobě.

Vedle výše zmíněných textů, však prokuratura vyhledala články, u nichž bylo Stříbrného autorství zřejmé. Byly totiž opatřeny značkou čtverečku, kterou Stříbrný

¹²² Stříbrného bývalý zaměstnanec. Působil i v jeho straně a společně s Kutem a Wernerem vedl organizaci zvanou *Mladé národní sjednocení*, která byla uniformována šedými košilemi a zdravila vztyčenou paží. Poměr Stříbrného k tomuto spolku však nebyl znám. – ABSCR, 300-9-1, s. 27.

¹²³ ABSCR, 301-88-1, s. 171.

¹²⁴ ABSCR, 301-88-1, s. 212.

¹²⁵ ABSCR, 301-88-2, s. 25.

používal. Obžaloba tyto články použila před soudem a rozdělila je do tří skupin: protižidovské, profašistické a protibenešovské. Během líčení bylo čteno přes čtyři desítky takto označených textů, které pocházely z let 1938 a 1939 a objevily se na stránkách listů Tempa, nejčastěji však v Poledním listě. Objevovaly se na první strany ve formě politických úvodníků. My si z každé skupiny uvedeme dva příklady.

7.2.1. „Protižidovské“ články

Prvním článkem, o kterém se zmíníme, pochází z 15. prosince 1938. Pod titulkem *Co se bude dělat v židovské otázce* se Stříbrný zamýšlí nad projevem tehdejšího předsedy vlády Rudolfa Berana, který řekl, že cizí přistěhovalci v zásadě nemohou očekávat, že by mohli trvale zakotvit v našem životě a že musí hledat pobyt ve státech s větší hospodářskou kapacitou.

Stříbrný se snaží uvést na pravou míru Beranovo prohlášení a vyzývá k tomu, aby nebylo chápáno jako antisemitské: „*Volil-li ministerský předseda při stanovení poměru k těm Židům, kteří jsou zde už dlouho usazeni a mají vztah k národu, zápornou definici – chtěl tím snad naznačiti, že vláda nestojí na rasistickém pojetí židovské otázky...*“¹²⁶ Dál se Stříbrný zamýšlí nad tím, které Židy by měl stát označit za Čechy a které ne: „*v ničem a také ne v hospodářském životě a svých důchodech nesmí se jim přiznati více práva nežli Čechům.*“¹²⁷ Tvrdí, že je neúnosné, aby se v odvětvích jako je lékařství nebo advokacie pohybovalo tolik Židů oproti Čechům: „*Nelze trpěti, aby Židé pojídali pouze smetanu a sbírané mléko v nejlepším případě zůstalo Čechům. Když poměrnost tak také v obchodním a hospodářském životě.*“¹²⁸

Závěrem Stříbrný upozorňuje čtenáře na to, jak mají jeho slovům rozumět: „*Nejde zde o žádný rasový antisemitismus, proti kterému Židé v Americe a v Anglii vyvolávají jako obranu bojkotové hnutí – jde pouze o pud sebezachování, sociálně slabších proti silnějším.*“¹²⁹

¹²⁶ nesig., *Co se bude dělat v židovské otázce*. Polední list, 15. 12. 1938, roč. 12, č. 347, s. 1

¹²⁷ tamtéž

¹²⁸ tamtéž

¹²⁹ tamtéž

Druhý článek, který se dotýká této problematiky, pochází z roku února 1939 a nese titulek *Sensace a skutečnost*. V tomto textu nabádá Stříbrný k opatrnosti před Hitlerovým Německem. Mluví o průmyslu, který by se podle něj neměl dostat do rozporu s požadavky Říše a dostává se i k otázce židovství. „*Jiná otázka je vývoj a řešení tak zvaného židovského problému. Zde rozhoduje skutečnost a realita. Dnes jsme obklopeni kol dokola státy s protižidovskou tendencí. U nás nemůže vzniknouti ostrůvek židovské emigrace. Nejde jen o Německo – je to náš vlastní zájem.*“¹³⁰

Dále Stříbrný pokračuje téměř v naivním duchu, sám se ujišťuje, že německé požadavky, které vyslovil Hitler, nejsou ultimativní pro Československo. Stříbrný ujišťuje čtenáře, že Německo slíbilo, že se do našich vnitřních věcí nebude vměšovat. Snad proto bychom ho neměli dráždit nevyřešením židovské otázky. „*Že prostě projevená přání velmoci, jakou je dnešní Německo, omezuje naši úplnou volnost, lépe bychom řekli libovůli v rozhodování a nutí nás k jistému respektování, pokud je to srovnatelné se samostatností státu, je právě tak jasné, jako bývala dřívější naše ochota vyhovovati všemu, co dříve na nás žádala Paříž a Londýn. To už je úděl slabšího,*“¹³¹ píše Stříbrný v závěru.

7.2.2. „Profášistické“ články

Jeden z článků, který zařadila prokuratura mezi tzv. protifašistické a použila ho jako důkaz sympatií obžalovaného k této krajně pravicové ideologii, vyšel v červnu 1938 v Nedělním listě.

Stříbrný se v něm zabývá rodinnou politikou státu a tehdejším problémem s malým počtem uzavřených manželství. Stříbrný tvrdí, že malému počtu sňatků přeje špatná státní politika. Dvě děti v rodině označuje za luxus a tvrdí, že stát trestá mnohačlenné rodiny, aby uspořil. Uchyluje se proto ke srovnání se zahraničím, respektive s Itálií: „*Podívejme se, místo dlouhých úvah, co v tomto směru udělala fašistická Itálie. A nechť nám nikdo nechodí s pitomou námitkou, že jsme slepými*

¹³⁰ nesig., *Sensace a skutečnost*. Polední list, 17. 2. 1939, roč. 13, č. 48, s. 1

¹³¹ nesig., *Sensace a skutečnost*. Polední list, 17. 2. 1939, roč. 13, č. 48, s. 1

obdivovateli fašistického režimu. Jde o příliš vážný problém, nežli abychom se od jeho řešení směli dáti odraditi nějakou lacinou stranicko agitační frází.“¹³²

Vidíme, že stejně jako v předchozích případech „protižidovských“ článků už je Stříbrný ostřílený a raději předem upozorňuje na výtky, které by na něj mohly vzhledem k jeho textům snést.

Následuje podrobný rozbor italského zákona, který se zabývá rodinnými půjčkami. Stříbrný v závěru dospívá k názoru, že sice nevidí v italském příkladu nějaký vzor hodný následování, přesto uvádí, „*že je pochopitelné, že za těchto poměrů spíše mladí lidé uzavírají sňatky*“¹³³ a v podstatě apeluje na vládu, aby v této problematice vytvořila odpovídající právní úpravu.

V druhém příkladě se jedná o text, který už útočí i na Edvarda Beneše. Text vyšel v prosinci 1938 pod titulkem *Jen od chyby se můžeme učit*. V podstatě se jedná o reklamu na novou knihu Stříbrného Kramářův soud nad Benešem. Stříbrný vysvětluje, proč je pro dnešní společnost důležitá, argumentuje tím, že se jedná o jiný pohled na československou zahraniční politiku opatřený autentickými výpověďmi našich velvyslanců. „*Je třeba vyšetřiti, proč, když už celý západní svět změnil svůj poměr k Německu, když střídaly se v Berlíně jedna návštěva za druhou - my stále to nebrali na vědomí.*“¹³⁴

Stříbrný kritizuje údiv zahraniční politiky nad postupem Německa tvrdí, že noviny Hrad na nastávající situaci upozorňovaly. „*Není pravda, že by si toho ani naše listy nevšimly. Tak orgán ministra dra Šrámka z 13. října nadepsal svou zprávu slovy: Příklad Belgie poučením pro Československo,*“ připomíná Stříbrný postoj Belgie k Německu v roce 1937. „*Dodnes je psychologicky nevysvětlitelná tvrdohlavá umíněnost naší oficiální zahraniční politiky , který neslyšela, neviděla, co se děje v Evropě,*“ pokračuje. V závěru vyčítá Benešovi jeho chování: „*Tedy i zde setkáváme se se záhadou, která nedá se jinak vysvětliti, nežli, že dr. Beneš ukládal si takovou zdrženlivost v úsudku jen proto, aby nedonutil bývalé naše spojence k nemilým indiskrecím.*“

¹³² nesig., Jak se jinde starají o dorost. Nedělní list, 5. 6. 1938, roč. 12, č. 155, s. 1

¹³³ tamtéž

¹³⁴ nesig., Jen od chyby se můžeme učit. Nedělní list, 18. 12. 1938, roč. 12, č. 350, s. 1

7.2.3. „Protibenešovské“ články

Jak už naznačil předchozí článek, postoj Beneše ke Stříbrnému byl velmi kritický. To ve výsledku vyčítala Stříbrnému i prokuratura, která jeho počínání označila téměř za protistátní. Stříbrný si bral Beneše na mušku často a mohly za to především spory z minulosti, o kterých jsme se už zmínili.

Kritický článek vůči prezidentovi vyšel v lednu 1939 na otvíráku Poledního listu pod titulkem *Na cestě zjistiti vinu*. „Zarputilí obhájci starého režimu podobají se malým dětem, které shodily na zem starodávnou vázu a při vyšetřování, kdo to udělal, odpovídají: vono se to rozbilo,“¹³⁵ začíná Stříbrný a vyčítá tehdejší svízelnou situaci Československu jeho nejvyššímu vedení.

„Bylo by to stejně osudně dopadlo, kdyby na stolci presidentském seděl někdo jiný nežli Dr. Ed. Beneš?“¹³⁶ ptá se na pěti řádcích tučným písmem autor a sám si odpovídá, že ne. Podle Stříbrného bylo chybou Beneše, že se spoléhal na západní velmoci a nebral na vědomí varovné signály. Dál v lidech pěstoval tzv. osvoboditelskou legendu, na základě které počítal s tím, že stejně jako během první světové války, i v současných těžkých časech nám Západ pomůže.

V závěru Stříbrný čtenáře upozorňuje na knihu Antonína Kaliny¹³⁷, která jeho vyslovený názor potvrzuje a údajně ukazuje, jak si s námi zahrávaly velmoci, na které se dnes Beneš spoléhá, na začátku první světové války.

Sloupek, který se opět zabýval kroky tehdejšího prezidenta, vyšel o měsíc později s titulkem *Benešova vina*. Věnuje se pověsti prezidenta především v zahraničí. „Hvězda dr. Ed. Beneše zapadá nejen u nás, ale i v cizině: Anglii, ba i ve Francii. Mluvili jsme s řadou lidí, kteří přijeli z Paříže; mají styky, informovali se. Všichni shodují se v názoru, že Francouzi uvědomují si svou vinu, ale skoro bezvýhradně svádějí její většinu na nešťastnou politiku Dr. Beneše.“¹³⁸ V podobném duchu

¹³⁵ nesig., Na cestě zjistiti vinu. Polední list, 4. 1. 1939, roč. 13, č. 4, s. 1

¹³⁶ tamtéž

¹³⁷ nesig., Na cestě zjistiti vinu. Polední list, 4. 1. 1939, roč. 13, č. 4, s. 1

¹³⁸ nesig., Benešova vina. Pondělní list. 22. 2. 1939, roč. 13, č. 53, s. 1

pokračuje Stříbrný, i když mluví o smýšlení československých politiků o Benešovi a k dobru přidává italskou anekdotu.

„Nemůže stačit, hledí-li se někdo zařadit do nových poměrů, kdo dříve tvořil Benešovu avantgardu, se vší tou vášní a bezohledností. V jeho obrat nevěříme. Je to snad krutý osud – ale spravedlivý. Ať chce nebo nechce – musí udělat místo skutečně novým lidem, nezatíženým minulostí,“¹³⁹ končí Stříbrný.

7.3. OBŽALOBA

Na základě svědeckých výpovědí a prověřování Stříbrného činnosti před válkou i během ní sestavila národní prokuratura obžalobu.

Jiří Stříbrný byl obžalován na základě zákonodárství exilové vlády, a to konkrétně dekretů prezidenta. „Tehdy se těmto dekretům říkalo retribuční zákonodárství. Hlavní z nich se připravoval od roku 1942 v Londýně a vyšel teprve 1. února 1945. S určitými úpravami převzal jeho text dekret č. 16/1945 Sb. o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech z 19. června 1945 (tzv. velký retribuční dekret). Ten byl doplněný ještě dekretem č. 17/1945 Sb. o Národním soudu.“¹⁴⁰ Oba dekrety byly úzce provázány, ale lišily se výčtem osob, které podle nich mají být souzeny.

Podkladem pro obžalobu Jiřího Stříbrného se stal dekret č. 17/1945 o Národním soudu. Ten se zabýval činy, které byly trestné podle tzv. velkého retribučního dekretu, ale vztahoval se na „*státního prezidenta tzv. protektorátu, členy tzv. protektorátních vlád, členy ústředního vedení Vlajky, členy kuratoria pro výchovu mládeže, členy výboru a činovníky České ligy proti bolševismu, vedoucí činovníky Národní odborové ústředny zaměstnanců a Svazu zemědělství a lesnictví, novináře, kteří propagačně sloužili vládě vetřelců v denním tisku, nebo vůbec na osoby, které byly vedoucím postavením v životě politickém, vysokým úřadem, vysokou funkcí velitelskou nebo význačným místem v životě hospodářském vázány být svým*

¹³⁹ tamtéž

¹⁴⁰ Mandler, 2002: 54.

*spoluobčanům vlasteneckým vzorem.*¹⁴¹ Právě poslední tučně zvýrazněná pasáž se vztahovala na osud a jednání Jiřího Stříbrného.

Národní soud fungoval jednak jako soud trestní, jednak jako soud čestný, a to tak, že „*osoby označené v § 2 budou souzeny Národním soudem jako soudem čestným, i když se nedopustily činů trestných, ale nechovaly-li se po 21. květnu 1938 jak se slušelo na věrné a statečné občany československé.*“¹⁴²

Konkrétně vinila obžaloba Jiřího Stříbrného nejen z jeho nacionalistické orientace a politické angažovanosti v krajně pravicových stranách v letech před válkou, ale i z odpovědnosti za tvář Poledního listu, který vycházel po dobu války až do roku 1945. Ačkoliv se Stříbrný po okupaci z listů Tempa stáhl, prokuratura byla toho názoru, že i přes svou pasivitu, za směřování listů a různé rubriky (Mužové protektorátu) nese odpovědnost.

Na přetřes přišly také články, které Stříbrný do Poledního listu a jeho mutací napsal v letech 1937 a 1938. Některé ostře útočily na prezidenta Beneše a jeho exilovou politiku, jiné se pak nebezpečně dotýkaly židovství a fašismu.

Obžaloba se kromě Stříbrného politické a vydavatelské činnosti zaměřila ještě na tvrzení, že šikana Stříbrného a jeho tisku stála za sebevraždou Václava Johanise. Na začátku stálo obvinění, které vznesl syn Václava Johanise, podle něž listy Tempa na příkaz Stříbrného pronásledovaly ve svých člancích ředitele prosečnického sanatoria, který pod tlakem spáchal sebevraždu v červnu 1939. Johanis byl poslancem říšské rady a se Stříbrným se znal už z dob Národního výboru, kdy oba dohlíželi ve dnech před 28. říjnem 1918 na tvoření nově vznikající československé armády.¹⁴³ V dubnu 1939, kdy Johanis vedl plicní sanatorium v Prosečnici, rozpoutaly listy Tempa poměrně štvavou kampaň, která zpochybňovala jeho majetkové poměry. „Stříbrný nejen, že svým zaměstnancům přímo naznačoval objekty, proti nimž jest

¹⁴¹ § 2 dekretu prezidenta republiky č. 17/1945

¹⁴² § 4 dekretu prezidenta republiky č. 17/ 1945

¹⁴³ Prokš, 1998: 203.

v jeho tisku útočiti, nýbrž dokonce i sám stanovil jim směr, jímž má býti proti jeho oběti novinářský útok veden,¹⁴⁴ vypověděl mladý Johanis.

Důkazy byly shromážděny a obvinění sestavena. Na začátku roku 1947 začal jeden z nejsledovanějších poválečných procesů proti muži, který byl pro justici v minulých letech tvrdým oříškem.

7.4. PŘED SOUDEM

Soudní líčení začalo 3. ledna 1947 v budově soudu na Karlově náměstí. Ačkoliv se Stříbrný před soudem neobjevil poprvé¹⁴⁵, patřil jeho případ mezi ostře sledované jak v očích médií tak veřejnosti. Kromě obsáhlé obžaloby bylo důvodem velkého zájmu i to, že se líčení odehrávalo před Národním soudem, který byl vyhrazen pro závažné trestné činy v době okupace.

Předsedou soudu byl vrchní soudní rada dr. Kaplan, žalobcem dr. Richter (jinak advokát ze Žižkova), obhájcem Stříbrného dr. Kamil Resler, který patřil mezi účastníky protinacistického odboje a po válce působil jako advokát při řízeních před Národním soudem a Mimořádným lidovým soudem.¹⁴⁶ Pikantní je, že Resler byl v minulosti jedním z těch, kteří žalovali Stříbrného Polední list a Expres, za útoky, které proti němu noviny vedly poté, co převzal obhajobu ředitele německého úvěrového ústavu, jenž byl obviněn ze zločinů proti ČSR. Po několika letech se tak tento advokát objevil před Národním soudem proto, aby bránil tiskoviny Stříbrného, o jejichž ostrých praktikách sám dobře věděl.

Jak je patrné z následujících kapitol, událost byla novinářsky pokryta a redakce měly na místě vlastní zpravodaje. Kromě žurnalistů neměl proces nouzi ani o diváky z řad veřejnosti. Průměrně se každý den v soudní síni objevilo na sto posluchačů.

¹⁴⁴ ABSCR, 305- 346-4, s. 9.

¹⁴⁵ Už v době ministerského působení v resortu železnic byl obviněn z braní úplatků v uhelné aféře a nevyjasněných majetkových poměrů.

¹⁴⁶ Vykoupil, 2003: 218.

V den vynesení rozsudku musely být dokonce vydávána vstupenky. Rozsudek si chtělo vyslechnout neuvěřitelných 1800 lidí, do soudních lavic jich nakonec bylo připuštěno pouze 500.¹⁴⁷

Během procesu se projednávala činnost Národní ligy a soud se rovněž zabýval spekulacemi, že Stříbrný společně s Rudolfem Beranem připravoval v době druhé republiky půdu pro nacisty. V této věci vypovídali osmý den procesu redaktoři Jaroslav Šticha, Vilém Nejedlý a František Schwarz¹⁴⁸. Bývalí zaměstnanci Stříbrného si zároveň stěžovali na „neutěšené finanční poměry redaktorů Tempa.“¹⁴⁹

Významnou součástí celého procesu byla analýza Stříbrného vydavatelské a novinářské činnosti. Před soudem byla čtena řada článků z Poledního listu a dalších periodik Tempa, která měla údajně pookupační charakter. Rovněž se řešilo autorství a povolení k zařazení rubriky Mužové protektorátu na stránky novin. Předcítáním, ať už článků Stříbrného nebo jiných autorů, se prokuratura pokoušela dokázat sympatie obžalovaného k nacismu.

V roli svědků se představila řada bývalých zaměstnanců Stříbrného z řad redaktorů: kromě výše zmíněných například Bohuš Ausobský či Karel Werner. Často se však stalo, že se svědkové, sami obžalováni v některém z mnoha kolaborantských procesů, snažili napravit výpovědí proti Stříbrnému vlastní reputaci.¹⁵⁰ Prokuratuře se tak naskytla nevidána výhoda. Proti obžalovanému mohla využít nejen služeb jeho politických rivalů, ale i redaktorů, kteří s ním neměli dobré vztahy, a kterým šlo v přísné poválečné době především o vlastní život.

Prokuratura se zaměřila i na texty, které měly dokázat Stříbrného antisemitismus. Stěžejním byl ten, který byl uveřejněn v německém časopise 12 – Uhr – Blatt 2. ledna 1939. Toto číslo se věnovalo „židovské otázce“ a nebralo si servítky. Článek Stříbrného s titulkem *Naše nová cesta – cesta bez Židů* se Němcům v době

¹⁴⁷ Vykoupil, 2003: 221.

¹⁴⁸ Bývalý politický redaktor Poledního listu.

¹⁴⁹ ABSCR, Proces před Národním soudem, 305-346-4, s. 5.

¹⁵⁰ František Schwarz, který byl také členem Národní ligy, odešel jako odpůrce kapitulace po okupaci do Polska, kde udržoval styky s Hodžou a Osuským. Následně byl zatčen v Anglii a po válce souzen v Československu.

sílícího nacismu náramně hodil. Obžalovaný vypověděl, že po „Mnichovu“ přišel do redakce Poledního listu muž, která po něm chtěl článek o židovské otázce. Stříbrný neměl čas se s ním bavit, a proto ho údajně odkázal na svůj článek z minulosti a muže upozornil na to, že má k židovské otázce rozdílný postoj než nacisté.¹⁵¹

Spolupráci s okupanty se věnovaly i další důkazy. Ve věci Stříbrného politické orientace byl předložen dopis lipských fašistů z roku 1932, kteří v něm radí Rudolfu Hessovi, aby finančně podpořil Stříbrného stranu.

Ačkoliv svědkyně Anežka Růžičková (služebná) vypověděla, že Stříbrný i jeho syn finančně a hmotně podporovali během války židovského doktora Lewita, až do doby než byl poslán do Terezína¹⁵², důkazů, které měly poukázat na Stříbrného příklon k nacistické ideologii, bylo víc.

7.5. ROZSUDEK

18. ledna 1947 byl vynesena rozsudek. Ten velmi detailně rozebíral nejen Stříbrného činnost, ale bohatě v něm byl připomínám i názor soudu na charakter obžalovaného. „Jeho bezměrná ctižádost utrpěla nesmírnou ránu a nedostatek jeho ukázněnosti a politického charakteru obrací ho proti své bývalé straně a těm, které pokládá za své odpůrce – jest to president T. G. Masaryk a Dr. E. Beneš,“¹⁵³ píše se v rozsudku v reakci na Stříbrného vyloučení ze strany národních socialistů v roce 1926. Podle rozsudku si Stříbrný za vzor zvolil hlavu italského fašismu, diktátora Mussoliniho, jehož způsoby začal brzy používat v politice.

Verdikt hodnotil obžalovaného i jako novináře a vydavatele bulvárního tisku. „Tisk sám byl nízké úrovně, senační až dryáčnický, skandalizoval, denuncoval, byly psány polopravdy i nepravdy a byla pěstována nemravná a korupční inzerce.

¹⁵¹ ABSCR, 301-88-1, s. 34.

¹⁵² ABSCR, 305-346-4, s. 7.

¹⁵³ NA, Národní prokuratura, rozsudek, 452/34/c/2, s. 7.

Tendence tisku byla výslovně fašistická a hrubě v něm bylo útočeno na vládní, obžalovanému nepohodlná, opatření.¹⁵⁴

Rozboru kritického tónu na adresu Beneše se rozsudek zabývá i dál. Stříbrného obviňuje z útoků plných nenávisti a zlomyslnosti. „Jeho boj proti Hradu je bojem proti demokratickým základům československého státu.“¹⁵⁵ Podle soudu nabádal obžalovaný při odchodu z Tempa své redaktory, aby psali aktivisticky. Psaním negativních článků o Benešovi se údajně snažil Stříbrný naznačit Němcům, že za československým prezidentem už v zemi nikdo nestojí. „Obžalovaný jednal způsobem, který se dá vyjádřit jedině výrazy plánovitost, soustavnost, podlost, úskočnost a rafinovanost.“¹⁵⁶

V otázce Stříbrného odchodu z Tempa po okupaci měl soud jasno. „Podle názoru Národního soudu, k němuž dospěl na základě těchto všech zjištěných skutečností, obžalovaný jest zodpověden nejen za své články, nýbrž i za celkovou linii svého tisku, kterou sám určoval, a tudíž i za články svých spolupracovníků, z nichž časem se stali typičtí aktivističtí novináři.“¹⁵⁷

Jiří Stříbrný byl uznán vinným z toho, „že v době zvýšeného ohrožení republiky jako novinář, který propagačně sloužil vládě vetřelců v denním tisku a jako předseda politické strany, tedy jako osoba, která byla vedoucím postavením v politickém životě vázána být svým spoluobčanům vlasteneckým vzorem, propagoval a podporoval fašistické a nacistické hnutí, tiskem schvaloval a obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky ...“¹⁵⁸ Stříbrný byl odsouzen na doživotí, pozbyl občanské cti a jeho jmění propadlo státu. Vina mu nebyla prokázána pouze v jediném bodu obžaloby, který se týkal sebevraždy Václava Johanise.

¹⁵⁴ NA, Národní prokuratura, rozsudek, 452/34/c/2, s. 8.

¹⁵⁵ NA, Národní prokuratura, rozsudek, 452/34/c/2, s. 32.

¹⁵⁶ NA, Národní prokuratura, rozsudek, 452/34/c/2, s. 36.

¹⁵⁷ NA, Národní prokuratura, rozsudek, 452/34/c/2, s. 8.

¹⁵⁸ NA, Národní prokuratura, rozsudek, 452/34/c/2, s. 1.

Po vynesení rozsudku se v soudní síni strhl povyk a policie musela zjednat pořádek. „Nevím, zda-li to nepřeháním, ale zdálo se mi, že z celého toho krajně napjatého shromáždění, já byl nejkolidnější,“¹⁵⁹ napsal Stříbrný ve svých pamětech.

Reakce na rozsudek byly různé. Některá média doživotní ortel schvalovala (například Rudé právo, o kterém se zmíníme dále), na druhé straně pak stáli lidé, kteří Stříbrného osobně znali. Nemuseli být ani jeho přáteli, přesto byli přísností rozsudku šokováni. Příkladem je bývalý ředitel Melantrichu Jaroslav Šalda, jenž se v minulosti se Stříbrným rozešel a stal se jeho konkurentem a kritikem. „Po převratu v roce 1945 byl jsem v justičním paláci na Pankráci podívat se do soudní síně v den rozsudku nad obžalovaným Stříbrným. Soudní síň byla nabitá, dostal jsem se tam se známými novináři. Viděl jsem svého bývalého odpůrce, vyslechl jsem, jak rozsudek doživotního vězení přijal chlapsky, slyšel jsem i zoufalý výkřik jeho syna. Odešel jsem zahanben pocit v tomto rozsudku učiněné křivdy. Stříbrný byl leccíms mnoho vinen, ale za velezrádce za německé okupace jsem ho nikdy nepokládal.“¹⁶⁰

Jiří Stříbrný dvakrát požádal o milost prezidenta republiky, bez úspěchu. Politik, novinář, řečník a muž mnoha afér zemřel ve Valdicích 21. ledna 1955 ve věku 75 let.

8. OHLAS V DOBOVÉM TISKU

Následující kapitola se věnuje analýze článků tří československých periodik, která vycházela v době Stříbrného procesu, tzn. na přelomu let 1946 a 1947. Jedná se o Rudé právo, Svobodné noviny a Mladou frontu.

Před začátkem procesu se zmínky o osobě Jiřího Stříbrného objevily jen výjimečně, jak je vidět dále. Vzhledem k tomu, že se jednalo o domácí událost, která se ještě navíc vztahovala k tématu kolaborace, dobová periodika se případu věnují ve velkém rozsahu. Ačkoliv se proces s Jiřím Stříbrným promítal v textech tištěného zpravodajství, autoři se často neubránili subjektivními pohledu na věc a hodnocení.

¹⁵⁹ VÚA, 48-2046-5, s. 159.

¹⁶⁰ Šalda, 2001: 136.

Každý ze jmenovaných listů přistupuje k události odlišným způsobem. Společným prvkem všech periodik tak zůstává pouze pravidelné informování o každém dni soudního řízení s Jiřím Stříbrným.

8.1. RUDÉ PRÁVO

Ústřední list Komunistické strany Československa bedlivě sledoval Stříbrného proces po celou dobu. Na začátek soudu upozornil komentář z 3. ledna 1947.¹⁶¹

Ten se odvolává na článek v Národním osvobození, kde doktor Sychrava píše o svobodě tisku také v souvislosti s mediálním koncernem Tempo. Rudé právo připomíná chystaný proces s bývalým politikem a o způsobu psaní ve Stříbrného listech se zde zmiňuje jako o „*odstrašujícím případě zneužití tiskové svobody fašistou Stříbrným*“¹⁶² a porovnává ho s Rudým právem, které na rozdíl od „*Stříbrného hnusného fašistického tisku*“¹⁶³ bylo za první republiky často cenzurováno.

V dalších dnech se Rudé právo věnuje sledování Stříbrného osudu reportážním způsobem. 4. ledna přináší list reportáž z prvního dne líčení, která je doplněná fotografií od soudu. Reportáž obsahuje výčet bodů v žalobě a připomíná Stříbrného politickou kariéru. Rudé právo se staví silně proti Stříbrnému a podporuje jeho vinu.

5. ledna se na druhé straně objevuje karikatura Jiřiho Stříbrného u soudu, který říká soudci: „*Jakejpak fašista, vždyť já jsem jím byl dávno předtím, než to bylo trestný.*“¹⁶⁴ Autor dále nazývá obžalovaného „*profesionálním šejdířem*“¹⁶⁵ a obviňuje ho z převratu, který měl plánovat s Rudolfem Beranem v roce 1938.

Rudé právo často cituje i účastníky procesu. Vybírá si však záměrně pouze komentáře, které směřují ostře proti Stříbrného osobě. 7. ledna se list zmiňuje o

¹⁶¹ nesig., Zase by dali tiskovou svobodu Jiřímu Stříbrnému. Rudé právo, 3. 1. 1947, roč. 27, č. 2, s. 2.

¹⁶² tamtéž

¹⁶³ tamtéž

¹⁶⁴ as. Již v březnu 1938 projednával Stříbrný s Beranem plán převratu. Rudé právo, 5. 1. 1947, roč. 27, č. 4, s. 2.

¹⁶⁵ tamtéž

předčítání novinových článků. „*Stříbrného články, jež byly potom předčítány a jejich čtení si vyžádá několik dní, jsou psány nenávisným, protidemokratickým tónem.*“¹⁶⁶

Čtenáři Rudého práva byli o vývoji procesu informováni každý den. Články se nacházejí nejčastěji přímo na titulní straně v podvalu, liší se pouze rozsahem. Stříbrný je v nich titulován různými opisy za odporného zrádce a občas je zdůrazněna nějaká pikantnost z jeho minulosti.

Stříbrný se dostane v Rudém právu i do rubriky Na pranýř. Stane se tak díky zjištění, že si za dva roky dovolené nechal vyplatit mzdu. Deník toto počínání mylně spojí s činností Československé obce legionářské, která se proti této zmínce druhý den ostře ohradí.¹⁶⁷

V posledních dnech soudního procesu se případ Stříbrného pravidelně objevuje na titulní straně. Patří mu otvírák ve chvíli, kdy mu státní zástupce navrhuje trest smrti a hlavní roli hraje jeho případ i 19. ledna, tedy v den, kdy je nad Stříbrným vynesena rozsudek doživotního vězení. S Jiřím Stříbrným skoncuje i Rudé právo, které jej v závěrečném článku označí za „*zrádce národa*“¹⁶⁸.

8.2. SVOBODNÉ NOVINY

Deník Svobodné noviny po roce 1945 navázal na Lidové noviny. Jeho přístup k informování čtenářů o procesu se od předchozího Rudého práva značně liší. Z příspěvků je patrné, že se Svobodné noviny snaží zachovávat střídmější styl typický pro zpravodajství.

Velký článek zaměřený na proces najdeme v listu 4. ledna 1947 na třetí straně. Rozsáhlý otvírák líčí nejen průběh prvního dne procesu, ale důkladně rozebírá i Stříbrného politickou a novinářskou minulost. „*Po okupaci se vzdaloval Jiří Stříbrný veřejné politické činnosti, aby se tím usilovněji věnoval svému tisku, jeho prosperitě a*

¹⁶⁶ nesig. Stříbrného články byly službou gestapu. Rudé právo, 7. 1. 1947, roč. 27, č. 5, s. 1.

¹⁶⁷ V roce 1943 požádal Jiří Stříbrný o bezplatnou dovolenou. Podle Rudého práva však po skončení války přišel s požadavkem, aby mu bylo zpětně vyplaceno celé služné. Nová správa podniku Tempo (byl přejmenován na Pokrok), která byla v rukou legionářů, mu údajně plně vyhověla.

¹⁶⁸ as., Stříbrný odsouzen na doživotí. Rudé právo, 19. 1. 1947, roč. 27, č. 16, s. 1.

tak zájmu okupantů.“¹⁶⁹ Připomínán je i nátlak Stříbrného proti předsedovi sanatoria v Prosečnici Václavu Johanisovi, který patřil mezi významné sociální demokraty, a na sklonku svého života spáchal sebevraždu.

Svobodné noviny se poté případu věnují i v následujících dnech. 5. ledna informují o projednávání Stříbrného vydavatelské činnosti: „*Obžalovaný odmítá velezradu a ukazuje, že tehdejší censura články propouštěla a neshledávala je velezrádnými nebo protistátními.*“¹⁷⁰

10. ledna 1947 vychází článek s titulkem *Svědék obhajuje Stříbrného*. Mimo jiné se zabývá i vztahem Stříbrného k židovství: „*Poměr Stříbrného k Židům byl dobrý, měl mezi nimi řadu dobrých, osobních přátel. Ale nesnášel je hospodářsky a obviňoval je z germanisace českých měst.*“¹⁷¹

O šest dní později Svobodné noviny přichází se zprávou, která je opatřena titulkem *Proces s Ferdinandem Stříbrným*. Nejedná se o překlep, jak se může na první pohled zdát. Článek se totiž zmiňuje o skutečnosti, kterou soudce zjistil den předtím, a to, že Stříbrný se původně jmenuje Ferdinand: „*Předseda soudu dr. Kaplan podotýká, že pro něho je po tomto zjištění Ferdinandem.*“¹⁷²

Poslední text, který se procesu věnuje, vyšel 19. ledna 1947. Ačkoliv ostatní noviny informaci o doživotí pro Stříbrného věnovaly první stránku, u Svobodných novin najdeme zprávu až na straně druhé. Jsou zde uvedeny citace z rozsudku, např. o „*nezměrné ctižádosti obžalovaného*“¹⁷³ a článek končí slovy soudce: „*Trest nastupte ihned.*“¹⁷⁴

¹⁶⁹ Hor., *Proces s Jiřím Stříbrným*. Svobodné noviny, 4. 1. 1947, roč. 3, č. 3, s. 3.

¹⁷⁰ Hor., *Obratná obhajoba Stříbrného*. Svobodné noviny, 5. 1. 1947, roč. 3, č. 4, s. 3.

¹⁷¹ Hor., *Svědék obhajuje Stříbrného*. Svobodné noviny, 10. 1. 1947, roč. 3, č. 8, s. 3.

¹⁷² Hor., *Proces s Ferdinandem Stříbrným*. Svobodné noviny, 16. 1. 1947, roč. 3, č. 13, s. 3.

¹⁷³ Hor., *Doživotní žalář Jiřímu Stříbrnému*. Svobodné noviny, 19. 1. 1947, roč. 3, č. 16, s. 2.

¹⁷⁴ *tamtéž*

8.3. MLADÁ FRONTA

Deník Mladá fronta začal vycházet už na konci války, a to v květnu 1945. List s podtitulem Deník svazu mládeže se zabýval nejen domácí a zahraniční politikou, ale často se obracel na své čtenáře, kteří na jeho stránkách dostávali nemalý prostor. Jím byla určena i řada témat, která se dotýkala každodenních starostí průměrného čtenáře.

Deník Mladá fronta se tématu věnoval s nasazením stejně jako listy předchozí a referuje o události přímo z místa. V prvních dnech procesu se však Mladá fronta neubránila řadě pojmenování a nepříliš lichotivých titulů na stranu Jiřího Stříbrného.

Ačkoliv v dalších dnech o kauze přinášeli novináři Mladé fronty téměř agenturní zprávy, na konci procesu se opět vrací k ostrému hodnocení, které razil deník v počátcích případu. V posledním článku čísla se nechávají strhnout a s notnou dávkou bulvárnosti líčí omdlévající manželku a křičícího syna po vynesení rozsudku.

První záznam o přelíčení se v novinách objevuje až v pátek 3. ledna 1947, tedy v den, kdy Jiří Stříbrný poprvé předstupuje před soud. Jedná se o krátkou zprávu, která však není ochuzená o autorovo vlastní hodnocení. Novinář upozorňuje na začátek procesu, dále se však neostýchá použít kritická slova na stranu obžalovaného. „*Jeden z nejsmutnějších zjevů českého politického života vůbec*“,¹⁷⁵ Stříbrného jméno označuje za „*symbol korupce, lži, demagogie a teroru*“¹⁷⁶. Rovněž věří, že obžalovaný ze sebe před soudem bude opět dělat mučedníka, jak je jeho dobrým zvykem.

Po prvním dni procesu se případ Jiřího Stříbrného dostává na titulní stranu Mladé fronty a je doprovázen fotografií bývalého politika u soudu. Poměrně dlouhý článek, který pokračuje na druhé straně, shrnuje scénář prvního dne a zároveň je doplněn přehledem o Stříbrného politické minulosti. Podle Mladé fronty byl Stříbrného „*každý čin vlastně jen inspirován nenávisť vůči Hradu*.“¹⁷⁷ Za nejsmutnější kapitolu obžalovacího spisu však list považuje rozbor novinářské

¹⁷⁵ Sv., Jiří Stříbrný před soud národa. Mladá fronta, 3. 1. 1947, roč. 3, č. 2, s. 2.

¹⁷⁶ tamtéž

¹⁷⁷ bra., Jiří Stříbrný před soud národa. Mladá fronta, 4. 1. 1947, roč. 3, č. 3, s. 2.

činnosti obžalovaného. Považuje za hanbu, že se ve středu národa mohl zrodit někdo takový, kdo vydával bulvár typu Poledního listu.

V následujícím období deník pravidelně informuje o vývoji v tomto případě. Takovým článkům patří nejčastěji místo o dvou sloupcích na druhé straně listu. Dočteme se například, že Stříbrný se zhlížel v Mussolinim a choval se jako „oportunistický novinář a politik“.¹⁷⁸

S postupem času se případ bývalého politika a novináře dostává do pozadí a často o nových skutečnostech v případě nalézáme pouze několik řádků na třetí straně listu, které o kauze informují objektivně a bez emocí. Na přední strany deníku se téma vrátí až na konci soudního procesu. 18. ledna patří místo na druhé straně záznamu závěrečné řeči státního prokurátora, který tvrdí, že Stříbrný bojoval proti Ústavě a byl ovládnutý touhou po moci.¹⁷⁹

V neděli 19. ledna, kdy už je znám rozsudek vyneseny nad Jiřím Stříbrným, patří případu titulní strana. V textu se uvádí znění rozsudku, který v případě padl a pro oživení je přidána historka ze soudní síně, kde „omdlévá Stříbrného žena a jeho syn se pokouší výkřiky: „Tati, věřím v tebe stále!“ a „Ať žije republika, ale spravedlivá!“ rušit další čtení rozsudku“¹⁸⁰.

Mladá fronta končí tento článek i informování o vývoji kolem Jiřího Stříbrného slovy: „Tím byla i zákonem udělána tečka za onou kapitolou naší politiky a novinářského života, se kterou jsme my sami už dávno zúčtovali.“¹⁸¹

¹⁷⁸ nesig., Stříbrný se zhlížel v Mussolinim. Mladá fronta, 8. 1. 1947, roč. 3, č. 6, s. 2.

¹⁷⁹ nesig., Jiřímu Stříbrnému navržen trest smrti. Mladá fronta, 18. 1. 1947, roč. 3, č. 16, s. 2.

¹⁸⁰ ou., Jiří Stříbrný odsouzen na doživotí. Mladá fronta, 19. 1. 1947, roč. 3, č. 16, s. 1.

¹⁸¹ tamtéž

ZÁVĚR

„Nechci žít s Kainovým znamením zrádce, ale mám vědomí, že celou válku jsem se choval důstojně a z českých politiků, žijících na tomto území, nejstatečněji!“¹⁸² To jsou slova, která Jiří Stříbrný přednesl v závěrečné řeči před soudem.

Jeho život neskončil v lednu 1955, ale právě vynesemím rozsudku o osm let dříve. Jak je ze zmíněných slov patrné, pro tohoto člověka byla čest a důstojnost víc než osobní svoboda.

Ačkoliv svou kariéru začal ambiciózní mladík v nejlepších podmínkách, politika ho dovedla do slepé uličky. Řada konkurentů, ale i kolegů, mu nedokázala odpustit úspěchy a vypořádat se s jeho aférami, což vedlo k silné opozici proti jeho osobě.

Nebyl by to ale Stříbrný, kdyby na útoky nereagoval. „Pokřik, který v jistých dobách Národní liga dělala, neodpovídal jejímu významu na politické scéně. Nikdy se jí nepodařilo prorazit mezi významnější politické subjekty, ačkoli vznikla právě proto, aby mohl J. Stříbrný uspokojovat své politické ambice, násilně přerušené jeho vyloučením z řad československých socialistů.“¹⁸³ Bojoval a chtěl se udržet na politickém výsluní. Bojoval tak moc, až zapomněl, s kým může být svými protivníky spojován.

Stříbrný byl za první republiky znám nejen jako kontroverzní politik, ale i ostrý novinář, který dobře věděl, co umístit na stránky svých listů. Pobuřoval, šokoval, rozčiloval, ale právě to jeho noviny prodávalo. Chtěl být vždy na výsluní a až příliš lehkou se nechal unést svou vášní vyhrát za každou cenu.

Neměli bychom být slepí jako on v dobách své cesty zpět do politiky, neměli bychom se na jeho život dívat neobjektivně jako články Poledního listu. Jiří Stříbrný si přes všechny své chyby zaslouží být vnímán i jako obratný novinář, schopný politik

¹⁸² Vykoupil, 2003: 221.

¹⁸³ Malíř, 2005: 788.

a muž, který se zasloužil o československou samostatnost, jejíž orgány ho pak odsoudily za zločin proti zemi, o kterou kdysi statečně bojoval.

RESUMÉ

“I do not want to live with the Cain’s sign like a traitor. I am persuaded that my behaviour was dignified and I was the bravest one among the Czech politicians in our republic! “¹⁸⁴ These words said Jiří Stříbrný in his final plea at court.

His life did not end in January 1955, but at the moment of the ad judgement eight years before. As we saw, for this man were honour and dignity more than his personal freedom.

Although the young man began his career in the best conditions, politics led him to impasse. Plenty of his opponents, but also colleagues, did not excuse his success and scandals. These created a strong opposition.

Jiří Stříbrný was typical for his reacting. “The exclamation of the National league was not equal to his importance in a political scene. It was never a part of prestigious political subjects, although it was formed to satisfied Jiří Stříbrný’s political ambitions that were violently broken by his proscription from the party of Czechoslovakian socialists.”¹⁸⁵ He fought and wanted to be at the top. He fought so much and forgot how easy could be for the opponents to connect his activities with a shady society.

At the time of the First republic, Stříbrný was known not only as a controversial politician, but also as a seasoned journalist, who knew how to engage the readers. He agitated, shocked, fretted, but these Wales sold his newspapers. He wanted to be at the top and came under the passion of winning at all hazards.

We should not be so blind like Stříbrný in the time of his political comeback. We should not evaluate his life non-objectively like the articles of Polední list. Despite of these, Jiří Stříbrný should be known as an excellent journalist, a capable politician and a man, who built Czechoslovakian independence. Its authorities adjudged him later for crime against the country, which he helped to born.

¹⁸⁴ Vykoupil, 2003: 221.

¹⁸⁵ Malíř, 2005: 788.

POUŽITÁ LITERATURA

BERÁNKOVÁ, Milena a kol. *Dějiny československé žurnalistiky, III. díl*. Praha: Novinář, 1984. 315 s.

BĚLINA, Pavel a kol. *Dějiny zemí Koruny české II*. Praha: Paseka, 1992. 308 s., ISBN 80-85192-30-6.

ČERVINKA, Jan V. *Jiří Stříbrný: portrét politického demagoga a zakladatele nemravného tisku/ píše demokrat*. Praha: Jan Červinka, 1930. 93 s.

DOLEJŠÍ, Vojtěch. *Noviny a novináři*. Praha: Nakladatelství politické literatury, 1963. 552 s.

FIRT, Julius. *Knihy a osudy*. Brno: Atlantis, 1981. 347 s. ISBN 80-7108-015-2.

GEBHART, Jan a kol. *Řízení legálního českého tisku v Protektorátu Čechy a Morava*. Praha: Karolinum, 2010. 146 s. ISBN 978-80-246-1632-2.

GROMAN, Martin a kol. *Ztraceni v davu: Osudy novinářů ve 20. století*. Praha: Matfyzpress, 2005. 167 s. ISBN 80-86732-73-8.

HRUBÝ, Jan. *Aféry první republiky: jak se hrálo v zákulisí*. Praha: Práce, 1984. 207 s.

KÁRNÍK, Zdeněk. *České země v éře první republiky 1918 – 1938, díl první*. Praha: Libri, 2000. 571 s. ISBN 80-7277-027-6.

KLIMEK, Antonín. *Boj o Hrad: vnitropolitický vývoj Československa 1926-1935 na půdorysu zápasu o prezidentské nástupnictví. 2., Kdo po Masarykovi?.* Praha: Panevropa: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 591 s. ISBN 80-86130-02-9.

MALÍŘ, Jiří, PAVEL, Marek a kol. *Politické strany: vývoj politických stran a hnutí v českých zemích a Československu v letech 1861–2004, 1. díl*. Brno: Doplněk, 2005. 1024 s. ISBN 80-7239-178-X.

MANDLER, Emanuel. *Benešovy dekrety: proč vznikaly a co jsou*. Praha: Libri, 2002. 126 s. ISBN 80-7277-139-6.

OLIVOVÁ, Věra. *Dějiny první republiky*. Praha: Karolinum, 2000. 355 s. ISBN 80-7184-791-7.

PASÁK, Tomáš. *Český fašismus 1922-1945 a kolaborace 1939-1945*. Praha: Práh, 1999. 486 s. ISBN 80-7252-017-2.

PROKŠ, Petr: *Politikové a vznik republiky: 1914-1918*. Praha: Prospektrum, 1998. 238 s. ISBN 80-7175-078-6.

SLÁDEK, M. *Němci v Čechách - Německá menšina v českých zemích a Československu: 1848-1946*. Praha: Pragma, 2002. 205 s. ISBN 80-7205-901-7.

ŠALDA, Jaroslav. *Budování tisku za Rakouska, Československé republiky a jeho obrana za německé okupace*. Praha: Eva - Milan Nevole, 2001, 342 s.

TOMÁŠEK, Ludvík. *Ze zákulisí bulvárního tisku*. Praha: Ludvík Tomášek, 1930: 30 s.

VYKOUPIIL, Libor. *Jiří Stříbrný, portrét politika*. Brno: Masarykova univerzita: Matice moravská, 2003. 317 s. ISBN 80-210-3241-3.

PRAMENY

Mladá fronta, 3. 1. 1947, roč. 3, č. 2 – 19. 1. 1947, roč. 3, č. 16

Nedělní list, 5. 6. 1938, roč. 12, č. 155,

18. 12. 1938, roč. 12, č. 350

Polední list, 15. 12. 1938, roč. 12, č. 347,

17. 2. 1939, roč. 13, č. 48,

4. 1. 1939, roč. 13, č. 4,

22. 2. 1939, roč. 13, č. 53

Rudé právo, 3. 1. 1947, roč. 27, č. 2 - 19. 1. 1947, roč. 27, č. 16

Svobodné noviny, 4. 1. 1947, roč. 3, č. 3 - 19. 1. 1947, roč. 3, č. 16

Tisk a politika, 4. 12. 1936, roč. 11, č. 7

dekret č. 17/1945 Sb. o Národním soudu

ARCHIVNÍ PRAMENY

Archiv bezpečnostních složek České republiky, sign. 300-9-1, sign. 301-88-1, sign. 301-88-2, sign. 301-88-3, sign. 301-88-4, sign. 305-346-4.

Národní archiv, fond Národní prokuratury sign. 452/34/c/2.

Státní oblastní archiv, sign. TL XIX 1577/31.

Vojenský ústřední archiv, sign. 48-2046-1, sign. 48-2046-4, sign. 48-2046-5.

SEZNAM ZKRATEK

ABSCR – Archiv bezpečnostních složek České republiky

č. – číslo

NA – Národní archiv

nesig. – nesignováno

roč. – ročník

s. – strana

sign. - signatura

SOA – Státní oblastní archiv

sv. – svazek

VÚA – Vojenský ústřední archiv

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha I

Fotografie Jiřího Stříbrného v době, kdy vedl ministerstvo železnic.

Příloha II

Ukázky titulních stran časopisu Šejdrem.

Příloha III

Ukázky grafické úpravy článků z periodik, které vydávalo Tempo.

Příloha IV

Jiří Stříbrný před Národním soudem v lednu 1947.

Příloha I

Jiří Stříbrný jako ministr železnic ve dvacátých letech 20. století. (archiv Libora Vykoupila, součást publikace Jiří Stříbrný – portrét politika).

Příloha III

Ukázky grafické podoby článků Poledního listu (obr. nahoře a vlevo dole) a časopisu Šejdrem (obr. vpravo dole).

POLEDNÍ LIST.

Nejkrásnější ženy v republice.

Soutěž „Poledního listu“ a „Večerního listu“.

Nale soutěž je anonymní, účastníci se může hádat žena neb dívka v Československé republice bydlící. Další podrobnosti a seznam cen budou uveřejněny v prvním čísle „Večerního listu“.

Číslo 1. Číslo 2. Číslo 3. Číslo 4. Číslo 5. Číslo 6.

Soutěž o nejkrásnější ženské nohy v republice.

1. Soutěž je anonymní a oběhly budou otevřeny až po klasifikaci.
2. Aby byla zaručena rovnost, budou provedeny každých 24 hodin předběhání: 10 otisků fotografií, dvě, které odězí nejvíce krásná, budou zapsány do užší soutěže, ve které se bude pak zvlášť hlasovat novými kupony.
3. V prvním čísle „Poledního listu“ budou podány zvláštní soutěž, pořadové číslo ženských nohou.
4. Každá žena, která chce být účastnicí, musí poslat tři otisky svých nohou, které budou posílány do redakce „Poledního listu“ a „Večerního listu“.
5. Každá žena, která chce být účastnicí, musí poslat tři otisky svých nohou, které budou posílány do redakce „Poledního listu“ a „Večerního listu“.
6. Každá žena, která chce být účastnicí, musí poslat tři otisky svých nohou, které budou posílány do redakce „Poledního listu“ a „Večerního listu“.

Veškeré fotografie shoďte FOTOGRAF BALZAR
Praha II., Jungmannovo nám. 1.

Radiopřijímače:

TELEFONATA TELEFONČEK
Ladění velmi přesné, slyšitelnost velmi silná, slyšitelnost velmi silná, slyšitelnost velmi silná.

APROPI PİKERT
PRAHA II., JUNGMANNOVO NÁM. 1.

Vyberte si:

V klavírnu měly republiky, samostatně jezdící.

30 haliců

CO SE BUDE DĚLAT v židovské otázce?

1. vydání Jíz 20. prosince

Mandl ve službě komunismu

Ona je ta, která se v službě komunismu... (text continues)

Poslední zpráva ČTK.

ČTK z Prahy 20. prosince... (text continues)

Všichni, kdo máte gramofon, měli mít „Supraphon“

Supraphon gramofony... (text continues)

30 haliců

Dolední list

1. vydání Jíz 20. prosince

CO SE BUDE DĚLAT v židovské otázce?

1. vydání Jíz 20. prosince

Mandl ve službě komunismu

Ona je ta, která se v službě komunismu... (text continues)

Poslední zpráva ČTK.

ČTK z Prahy 20. prosince... (text continues)

Všichni, kdo máte gramofon, měli mít „Supraphon“

Supraphon gramofony... (text continues)

Vypil jeden pojištěnec omylem petrole. Zavolał k němu doktora vod nemocenských pokladny.

Pan Sypthyn Krucjček má v Táboře hobárského střelce. Vlastně už nemá, protože ten střelec ušel a zanechal panu Sypthyn Krucjčkovi velkou dědičku. Pan Sypthyn Krucjček byl v Praze a tak se stalo, že dostala právník Krucjčekovi soudní od soudu v Táboře příkaz. Pan Sypthyn Krucjček se ujmout svého dědictví, což sice bylo bezdělné, ale... (text continues)

— No tak ještě pár minut a bude to dobrý!

Sensační proces v Moskvě

Pro „Šejdrem“ napsal Dědop 81.

Nemohli se již Oteo nebežky diviti do mátky Moskvy, do města bytých bohůřů slávyčů na ten behapust' švédů. Proces za procesem, církevná komise, střílení, strídání tak na prvky pravoslavného protokolu se vchodili, že podle do Moskvy Petra, aby odělní pořádek.

Tak ten Petr jel.
Za 2 dny byl v něm radiogramem „SEM UVEZEN FOD KŘEHELEM.“
I zachvěřla se tvář Otece, navolal k synu svého a řekl mu: — Ty, Gailjaky, musíš zředit frantský, vstup do Moskvy a odělní pořádek, vstup do Moskvy a odělní pořádek. —
Fotobum přikázal zastavit Syn do Moskvy a hlásit Plánu na Raděm sduhodil před hladaurovni GPU. —
Druhý dos lží na puzostu stá Oteo radiogramem:
— SEM UVEZEN FOD KŘEHELEM.
I zachvěřla se tvář Otece, navolal k synu svého a řekl mu: — Ty, Gailjaky, musíš zředit frantský, vstup do Moskvy a odělní pořádek, vstup do Moskvy a odělní pořádek. —
Fotobum přikázal zastavit Syn do Moskvy a hlásit Plánu na Raděm sduhodil před hladaurovni GPU. —
Druhý dos lží na puzostu stá Oteo radiogramem:
— SEM UVEZEN FOD KŘEHELEM.
I zachvěřla se tvář Otece, navolal k synu svého a řekl mu: — Ty, Gailjaky, musíš zředit frantský, vstup do Moskvy a odělní pořádek, vstup do Moskvy a odělní pořádek. —
Fotobum přikázal zastavit Syn do Moskvy a hlásit Plánu na Raděm sduhodil před hladaurovni GPU. —
Druhý dos lží na puzostu stá Oteo radiogramem:
— SEM UVEZEN FOD KŘEHELEM.

Nejsou impotentní muži. Jsou jen nešikovné ženy.

Příloha IV

Jiří Stříbrný před Národním soudem v lednu 1947 (fotografie z archivu Národního muzea publikována v knize Libora Vykoupila Jiří Stříbrný – portrét politika).

